

vergadering **7**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 8 november 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de politieke situatie van Catalonië – 2 (2017-2018)	5
ACTUELE VRAAG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over ijkings- en oriënteringsproeven in het hoger onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vragen van hogeronderwijsinstellingen betreffende verplichte niet-bindende toelatingsproeven en de reactie van de minister	18
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de pensioenrechten van leerkrachten van de centra voor basiseducatie in Vlaanderen	23
ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de undercoverbeelden van dierenleed in een legkippen-bedrijf	
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het dierenwelzijn van kippen in scharrelstallen	
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de controles inzake dierenwelzijn, inzonderheid wat de kooihuisvesting van legkippen betreft	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de wantoestanden in scharrelkippenkwekerijen	
ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de schandalen in de agro-industrie	26
ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een duurzame beleving van goederen in het kader van de e-commerce	35
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende professor Ahmadsreza Djalali, die in Iran tot de doodstraf veroordeeld is – 1360 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	38
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	38
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de samenwerkingsovereenkomst inzake partnerschap en ontwikkeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Islamitische Republiek Afghanistan, anderzijds, ondertekend te München op 18 februari 2017 – 1270 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	39

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid – 1283 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	39
VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE Benoeming van de directeur	39
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende professor Ahma-dreza Djalali, die in Iran tot de doodstraf veroordeeld is – 1360 (2017-2018) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling Bespreking	40
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de samenwerkings-overeenkomst inzake partnerschap en ontwikkeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Islamitische Republiek Afghani-stan, anderzijds, ondertekend te München op 18 februari 2017 – 1270 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	42
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid – 1283 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	42
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende professor Ahma-dreza Djalali, die in Iran tot de doodstraf veroordeeld is – 1360 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	43
MOTIE van Jan Bertels tot besluit van de op 17 oktober 2017 door Jan Bertels en Elke Van den Brandt in commissie gehouden interpellaties tot minister Jo Vandeurzen, respectievelijk over de kwaliteit van de zorgver-lening in commerciële rusthuizen, naar aanleiding van de undercoverre-portage van Pano, en over kwaliteit en winst in woonzorgcentra – 1309 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	43
MOTIE van Elke Van den Brandt en Björn Rzoska tot besluit van de op 17 oktober 2017 door Jan Bertels en Elke Van den Brandt in commissie gehouden interpellaties tot minister Jo Vandeurzen, respectievelijk over de kwaliteit van de zorgverlening in commerciële rusthuizen, naar aan-leiding van de undercoverreportage van Pano, en over kwaliteit en winst in woonzorgcentra – 1310 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	44
MOTIE van Ortwin Depoortere, Chris Janssens en Stefaan Sintobin tot besluit van het op 8 november 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de politieke situatie van Catalonië – 1359 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	45
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	45

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	45
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	48
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	48

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Herman De Croo, Gwenny De Vroe, Jan Durnez, Peter Persyn, Katrien Schryvers: ambtsverplichtingen;

Willem-Frederik Schiltz: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Jo De Ro, Ann Soete, Bart Somers, Tom Van Grieken: familieverbindingen;

Piet De Bruyn, Yamila Idrissi, Lies Jans, Güler Turan, Ludo Van Campenhout: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Minister-president Geert Bourgeois en minister Bart Tommelein zijn eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/6)

**ACTUALITEITSDEBAT over de politieke situatie van Catalonië
– 2 (2017-2018)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de politieke situatie van Catalonië.

Het debat is geopend.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Nog meer dan de datum van de verjaardag van mijn vrouw zal ik de datum van 5 december 2013 onthouden. Dat is niet alleen omdat ik toen met mijn vrouw op weg was naar de materniteit, omdat de dag daarop mijn zoon zou worden geboren, maar dat is ook omdat, toen we in die auto zaten, ik het bericht hoorde dat Nelson Mandela was overleden. Van hem zijn de gevleugelde woorden: "Only free men can negotiate." Mandela werd in 1964 veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf wegens sabotage en poging tot omverwerpen van de Zuid-Afrikaanse staat.

Het is niet mijn intentie om de Catalanen te vergelijken met iemand als Mandela, maar de formulering van die aanklacht lijkt op wat we vandaag horen in Spanje. Had men toen gezegd dat hij zich maar aan de Grondwet had moeten houden, dan was er vandaag nog altijd apartheid in Zuid-Afrika. Zo zijn er nog heel wat voorbeelden, zoals de Dalai Lama die in 2008 werd uitgenodigd in het Europees Parlement. Datzelfde Europees Parlement reikt sinds 1988 elk jaar de Sacharovprijs uit, toen trouwens voor het eerst aan Nelson Mandela. De prijs is genoemd naar een Russisch atoomgeleerde en dissident, die pleitte voor vrijheid van meningsuiting in

de Sovjet-Unie. Hij hield zich ook niet bepaald aan de Grondwet aldaar. Ik kan zo nog een tijdje doorgaan, ook dichterbij huis. Het algemeen enkelvoudig stemrecht zou er niet gekomen zijn, mocht er niet ingegaan zijn tegen de Grondwet.

Legalisme is zeer belangrijk, maar het mag nooit dienen om zich erachter te verstoppen als onze democratische basisbeginselen op het spel staan. We zitten hier met 124 volksvertegenwoordigers, aangeduid door meer dan 6 miljoen Vlamingen om hen te vertegenwoordigen, en die om die reden parlementaire immuniteit genieten. Dat betekent dat we niet strafbaar zijn voor daden binnen de uitvoering van ons mandaat. We aanvaarden niet dat mensen opgesloten worden vanwege hun mening en we aanvaarden niet dat volksvertegenwoordigers opgesloten worden vanwege daden die zij stellen binnen de uitvoering van het mandaat dat ze van de kiezer gekregen hebben.

Wat in Catalonië gebeurt, belandt trouwens niet enkel politici aan. In de gevangenis zitten al acht ministers en ook de twee Jordi's, mensen uit het middenveld, die zijn opgepakt en in de gevangenis opgesloten. Er loopt ook een onderzoek tegen de voorzitter van het Catalaanse parlement en zes leden van het Bureau en tegen een officier van politie. En dan is er natuurlijk het Europees aanhoudingsbevel tegen Puigdemont en de zijnen. Het gaat nog verder: er zijn onderzoeken tegen Catalaanse ambtenaren, burgemeesters, bloggers en journalisten, verantwoordelijken van websites, communicatiekantoren, enz.

Dit debat gaat niet over de vraag of Catalonië al dan niet zelf kan beslissen over de onafhankelijkheid. Dat moeten zij uitmaken, het is niet aan ons om daarover te beslissen. De sympathie van onze fractie en van onze partij is bekend, maar het is uiteindelijk enkel en alleen aan hen om zich daarover uit te spreken. Toch is er een heel goede reden waarom we dit debat wel moeten voeren. Sommigen zeggen dat we een buitenlands conflict importeren. Als u dat echt meent, vraag ik me af wat de Europese Unie eigenlijk voor u betekent. Wat in Catalonië gebeurt, raakt wel degelijk ook ons: we delen eenzelfde democratische ruimte met Spanje en Catalonië. Dat betekent dat we ons binnen de EU vrijwillig onderling hebben verbonden ten aanzien van elkaar om solidair dezelfde democratische principes na te leven. (*Applaus bij de N-VA*)

Het opsluiten van verkozen parlementsliden vanwege hun mening of vanwege daden die zij gesteld hebben binnen de uitvoering van hun democratisch mandaat, behoort daar niet toe, net zoals het gebruik van geweld tegen vreedzame burgers waartegen dit parlement zich enkele weken geleden al heeft uitgesproken. Het is onze verdomde plicht als parlement binnen de Europese ruimte om ons daarover uit te spreken en duidelijk te zeggen dat wij dat niet pikken. Hoe kun je pleiten voor dialoog als je niet eerst aanklaagt dat de mensen die rond de tafel zouden moeten zitten, in de gevangenis zitten? Hoe kun je pleiten voor dialoog als je niet eerst aanklaagt dat verkozen politici worden opgepakt?

Wij rekenen ook op de instellingen van de Unie om diezelfde principes te handhaven, overal te handhaven. Blijkbaar kan dat wel voor Polen of Hongarije, of voor heel wat landen buiten de EU, vandaag, of gisteren nog, ten aanzien van Rusland, maar wordt dat voor Spanje op een hooghartige manier afgewezen door de voorzitter van de Europese Commissie. De reactie van de EU tot de dag van vandaag is er een van een struisvogel die zijn kop in het zand steekt, denkend dat daarmee het gevaar zal voorbijgaan, terwijl het in de realiteit alleen maar erger wordt. De Unie verliest hiermee maar weer eens een pak geloofwaardigheid. En laat ons eerlijk zijn: met die geloofwaardigheid zat het de laatste tijd niet al te goed.

Ik herhaal nog eens, als afsluiter: wij pikken het niet dat verkozen politici worden opgepakt vanwege standpunten of daden die zij stelden binnen de uitoefening van hun parlementair mandaat, niet binnen de Europese ruimte die wij delen met

Spanje en Catalonië, niet in de Europese Unie die wij in ons hart dragen. (*Applaus bij de N-VA en van Ward Kennes*)

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): We zijn hier niet om elkaar vliegen af te vangen. Ik ondersteun in grote mate uw pleidooi over de schending van mensenrechten waar wij ons tegen moeten verzetten. Maar spijtig genoeg blijft het, zoals zo vaak bij de N-VA, bij veel woorden, maar weinig daden. Deze morgen verklaarde premier Charles Michel in de Kamercommissie dat de Spaanse kwestie een interne kwestie is, die Spanje maar moet regelen, en dat de Belgen, en wij, Vlamingen, ons daar eigenlijk niet mee moeten bemoeien ... van een wereldvreemdheid gesproken. Mijn vraag is duidelijk: wanneer zal de N-VA de daad bij het woord voegen? Wanneer zal er een afwijzing komen van de uitspraken van Charles Michel van deze morgen? Waarom is er nog steeds geen erkenning van de Catalaanse onafhankelijkheid? Waarom is de Catalaanse zaak voor de N-VA geen regeringscrisis waard?

Matthias Diependaele (N-VA): Eerst en vooral, de premier heeft gezegd dat het geen Belgisch intern probleem is. Dat lijkt me ook logisch te zijn. Maar dat is iets anders dan de uitspraak die ik daarnet heb gedaan – en daar gaat dit debat over – namelijk een zeer duidelijke veroordeling van zowel het geweld enkele weken geleden als van het feit dat vandaag de dag verkozen politici worden opgesloten in de gevangenis. Dat kan niet, en dat was zeer duidelijk de uitspraak die ik daarnet heb gedaan.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Wat ik vooral gehoord heb in uw betoog, is het afschuiven van de verantwoordelijkheid naar de Europese Unie. De Europese Unie moet het maar regelen. Zolang België maar geen standpunt moet innemen, is het allang goed voor de N-VA. Wij wensen wat meer daadkracht te zien. Wij wensen wat meer stemmingen te zien, moties te zien indienen, resoluties te zien indienen, over waarom het voor de N-VA wel een belangrijk item is, over waarom het wel een regeringscrisis waard is. Charles Michel zijn woorden worden trouwens nu juist bevestigd door een tweetbericht van Rajoy zelf, die zegt: "Absoluut akkoord met premier Charles Michel, mijn enige gesprekspartner die ik nog ken vandaag."

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Mijnheer Diependaele, ik kon me eigenlijk wel vinden in uw betoog, en ook in uw pleidooi voor een sterk politiek en moreel Europa. Ik denk dat u terecht stelt dat het niet kan dat Polen en Hongarije met de vinger worden gewezen en Spanje niet. Maar diezelfde redenering kan natuurlijk toegepast worden op jullie. Jullie hebben altijd afstand genomen van kritiek op de Poolse en de Hongaarse situatie. Nu schreeuwen jullie – terecht – moord en brand als het gaat over Spanje. Zijn jullie dan nu ook kritisch ten aanzien van Polen en Hongarije? Dat zou een nieuw feit zijn.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik vind het een beetje jammer dat het debat verschuift naar waar het hier helemaal niet over zou moeten gaan. (*Opmerkingen*)

Hier zou een zeer sterk signaal moeten komen over de waarde die wij hechten aan de democratie, over het feit dat wij het niet aanvaarden dat er mensen opgesloten worden.

Mijnheer Depoortere, premier Michel was de eerste die een veroordeling uitsprak van de houding van Spanje en die opriep tot dialoog. Samen met minister-president Geert Bourgeois, die ook als eerste effectief heeft opgeroepen tot dialoog en ervoor heeft gepleit dat een politiek conflict politiek moet worden opgelost.

Ik heb daarnet zeer duidelijk gezegd dat ik de afwezigheid van de EU in dit debat veroordeel. Ik vind dat zij de kop in het zand steekt en dat dat niet zou mogen.

Mijnheer Sanctorum, wij hebben ook binnen de fractie in het Europees Parlement onze onafhankelijkheid aangetoond. U kunt dat nagaan in de verschillende resoluties die zijn gepasseerd. Wij eisen een eigen stemrecht op en voelen ons dus niet altijd gebonden door de mensen waarmee we daar in de fractie zitten. Trouwens, ik zou daar maar mee opletten, met die Europese fracties waarnaar u verwijst: in elke Europese fractie zitten er qua standpunten en daden heel wat inhoudelijke verschillen tussen de parlementen van de deelstaten van de EU. Dat probleem kennen alle Europese fracties.

Voor alle duidelijkheid, ik heb er geen probleem mee om de zaken die moeten worden veroordeeld in die landen effectief te veroordelen. (*Applaus bij de N-VA*)

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): U stelde daarnet terecht dat wij binnen Europa dezelfde democratische ruimte delen. Maar als u kritisch bent, moet u ook kritisch durven te zijn ten aanzien van Polen en Hongarije. Sorry, maar dat gaat verder dan het innemen van een onafhankelijk standpunt binnen de Europese fractie. U moet hier durven te zeggen dat wat in Polen en Hongarije gebeurt even onaanvaardbaar is als wat in Spanje gebeurt. Als u daartoe niet in staat bent, is het geen samenhangend verhaal.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, dat is je reinste hypocrië. Ik heb wel degelijk gezegd dat ik bereid ben om te veroordelen wat moet worden veroordeeld. Maar zitten er in Hongarije politici in de gevangenis? Zitten er in Polen politici in de gevangenis? Zijn daar mensen opgepakt vanwege daden die zij hebben gesteld binnen de uitvoering van een parlementair mandaat? (*Opmerkingen van Hermes Sanctorum*)

Mijnheer Sanctorum, wij gaan volledig mee in de veroordeling als dat nodig is. Maar hier gaat het over het oppakken en over het gevangenzetten van mensen die verkozen zijn om een mandaat uit te oefenen. Dat gaat nog een paar stappen verder, als u het mij vraagt. Maar geen probleem, ik heb u al gezegd dat wij meegaan als die veroordeling nodig is. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Voorzitter, beste collega's, geachte leden van de regering, het is niet de eerste keer dat we in het Vlaams Parlement van gedachten wisselen en in debat gaan over de Spaans-Catalaanse kwestie. We hebben dat op 4 oktober ook gedaan naar aanleiding van het buitensporig zwaar geweld dat werd gebruikt om het referendum in Catalonië onmogelijk te maken. We hebben toen kamerbreed een resolutie goedgekeurd. In die resolutie vragen we aan de Vlaamse Regering om dat geweld zeer duidelijk te veroordelen, om er bij de Spaanse en Catalaanse regeringen op aan te dringen om een politieke dialoog aan te gaan, en om er bij de internationale gemeenschap op aan te dringen om een bemiddelende rol te spelen.

Collega's, wat mij betreft heeft die resolutie nog niets aan actualiteitswaarde ingeboet. We zijn al een maand verder en we zien dat het politieke conflict is geëscaleerd. Puigdemont en de leden van zijn regering worden nu strafrechtelijk vervolgd omdat zij een referendum hebben georganiseerd en omdat het Catalaanse parlement de onafhankelijkheid heeft uitgeroepen. Mijnheer Diependaele, wij kijken misschien niet allemaal met dezelfde politieke bril naar die gebeurtenissen, maar wat wij niet mogen en niet kunnen doen, collega's, is weggijken of zwijgen wanneer een politiek conflict ontstaat in het opsluiten van ministers of in het in het gedrang brengen van de rechtstaat. (*Applaus*)

Laat ons wel wezen en duidelijk zijn: die strafklacht is een demarche om het conflict onnodig verder op de spits te drijven. Dat is in een moderne democratie geen aanvaardbare manier om politieke conflicten op te lossen.

Het zou dan ook een grote vergissing zijn om het Spaans-Catalaans conflict te reduceren tot een interne Spaanse juridische kwestie. Dat is het niet. Het is een politiek conflict dat een politieke oplossing vereist en waarbij de Europese Unie ook haar stem moet laten horen. Want in dit conflict worden de essentiële waarden van de Unie geraakt.

Het moet mij van het hart: ik vind het frappant hoe snel de Europese Unie reageert wanneer interne marktregels in het gedrang zijn, en hoe tergend slap men reageert wanneer het gaat om de fundamentele mensenrechten. Om die reden heeft een collega van ons in de Kamer gepleit voor de installatie van een Europees hoger commissaris voor de Mensenrechten, een waakhond met tanden wat dat betreft.

Collega's, we hebben een maand geleden met één stem gesproken bij het veroordelen van het geweld tegen de Catalaanse bevolking. Laten we ook met één stem pleiten voor een politieke oplossing. De kracht van een democratie zit erin dat ze de verschillende meningen kan overstijgen. Verschillende meningen moeten kunnen worden geuit, om tot een gezamenlijke consensus te komen, ook wanneer wensen voor meer autonomie op tafel liggen. Wij hebben daar ervaring mee: wensen voor meer zelfbeschikking, voor meer autonomie. Die wensen hebben dit land veranderd. We hebben van een unitaire staat een federale staat gemaakt.

Daar is geen geweld aan te pas gekomen, geen politieke processen, geen politieke opsluitingen. Wel politieke onderhandelingen, zoals dat hoort in een pluralistische, democratische maatschappij. En kijk waar ons dat gebracht heeft: over enkele weken debatteren we hier in ditzelfde halfroond over een begroting van 40 miljard, en we kunnen zelf kiezen wat we met deze middelen willen doen.

Laat ons dus niet het Spaanse conflictmodel importeren; laat ons ons consensus-model exporteren. Laten we gezamenlijk een sterk signaal geven aan de Europese Unie en eisen dat zij eindelijk initiatieven neemt om een actieve en bemiddelende rol te spelen in het verdedigen van de democratische rechtsstaat. Met 'we' bedoel ik dit Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering, maar zeker ook de Federale Regering. De Europeanen moeten erop kunnen rekenen dat de Unie opkomt voor hun fundamentele rechten, ook de Catalanen.

Ik wil ten slotte ook vooruitblikken naar 21 december. Op 21 december zijn er verkiezingen in Catalonië. Dan kunnen alle Catalanen zich op democratische wijze uitspreken over hoe zij de toekomst zien. Het is zinloos en niet relevant om hier vooruit te lopen op de uitkomst daarvan. Maar het lijkt me wel een uitgelezen kans voor Spanje om eindelijk een onderhandelingsproces in gang te zetten. Dat proces moet een antwoord bieden op de verzuchtingen – wat die ook zijn – van de democratisch verkozenen, ook als daarvoor de Spaanse grondwet moet worden veranderd. Wij zouden hier vandaag niet staan, in ons Vlaams Parlement, als wij het zelf niet op die manier hadden aangepakt. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Collega's, het is altijd al onze overtuiging geweest dat een politiek conflict enkel kan worden opgelost door dialoog. Zo hebben wij de Vlaamse autonomie, en dit parlement, steen voor steen opgebouwd.

In Catalonië hebben de voorbije jaren zowel de Catalaanse als de Spaanse regering kansen gemist om eenzelfde dialoog op gang te brengen. Het gebruik van geweld kan daarbij nooit een oplossing zijn. Daarom heeft het hele Vlaamse

Parlement het geweld dat tijdens het referendum gebruikt werd, in de scherpst mogelijke bewoordingen veroordeeld.

In diezelfde resolutie werd ook gewezen op de ongrondwettelijkheid van het referendum en de gebrekkige opkomst. Het Catalaanse bestuur beschikte niet over de vereiste democratische en grondwettelijke legitimiteit om de onafhankelijkheid uit te roepen. Daarom heeft het Spaanse parlement over de partijgrenzen heen beslist om het Catalaanse bestuur tijdelijk over te nemen tot de Catalanen zelf bij de verkiezingen hun stem kunnen uitbrengen.

Intussen is het conflict opnieuw opgelaaid naar aanleiding van de recente aanhouding van ministers. Als we daarnaar kijken met een Belgische bril, dan kan je daar vragen bij stellen. Maar als ze willen dat Spanje respect heeft voor de beslissingen van onze rechters, dan moeten wij ook respect hebben voor het Spaanse gerecht. Niemand wordt er vervolgd wegens van het uiten van een politieke mening, wel omdat men daden stelt tegen de wet. *(Opmerkingen)*

De politiek moet het oordeel van het gerecht respecteren. Zo kan de Belgische rechter beslissen om uit te leveren, maar hij kan ook beslissen om niet uit te leveren; net zoals het Spaanse gerecht, wanneer dat binnenkort opnieuw moet oordelen over de voorlopige hechtenis, kan beslissen om de ministers in vrijheid te stellen.

In ieder geval vormt de scheiding der machten een essentiële pijler van de rechtsstaat en de Europese democratie. In de resolutie van het Vlaams Parlement werd ook een oproep gedaan aan de internationale en Europese gemeenschap om de dialoog te faciliteren en desgevraagd te bemiddelen. Dat is een oproep die wij ten volle blijven steunen. Wij danken de minister-president en de hele Vlaamse diplomatie voor alle inspanningen die zij op dit vlak gedaan hebben.

Collega's, het nationalistische vuur is snel aangewakkerd, maar het is heel wat moeilijker om het weer onder controle te krijgen. Het herstel zal sowieso een werk van lange adem worden. Na de verkiezingen van 21 december moeten daarom onderhandelingen worden opgestart binnen de klijtlijnen van de grondwet. Dit moet uitmonden in meer autonomie, meer autonomie voor Catalonië, want dat is wat de overgrote meerderheid van de Catalanen zelf wil. Hopelijk kan de rust daarna eindelijk beginnen terug te keren. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb de indruk dat er bij de collega's van de N-VA een soort van zwijgplicht bestaat om niet tussen te komen in het betoog van de collega van CD&V omdat er een ander standpunt wordt vertolkt. Maar ik zou toch graag iets willen weten in verband met de resolutie die ongeveer een maand geleden is goedgekeurd. Ik vraag me trouwens af waarom we hier een debat te voeren als de grootste meerderheidspartij, die dit debat heeft aangevraagd, met name de N-VA, het debat zelf niet durft of mag aangaan.

Mijnheer van Rompuy, wat betreft de resolutie zegt u dat het referendum ongrondwettelijk was, dat er een minderheid is gaan stemmen en dergelijke meer. Ik zie aan de lichaamshouding van de collega's van de N-VA dat ze dat helemaal niet gelezen hebben en – misschien gaan ze dit nu zeggen – dat dat helemaal niet in deze resolutie staat. Hebt u dan een andere resolutie voor ogen dan uw collega's van de meerderheid of hebben wij dat verkeerd begrepen? Ik kan me ook niet herinneren dat er in die resolutie sprake is van een ongrondwettelijk referendum en van een referendum dat slechts gesteund is door een minderheid van de Catalanen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik begrijp dat u als lid van de oppositie tracht om te kijken of er niet op een of andere manier een verdeeldheid kan worden gevonden. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Zoals de premier daarnet heeft gezegd, is dit een politieke crisis in Catalonië, niet in België en ook niet in Vlaanderen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Van Rompuy, waarom is er hier dan een debat als alle partijen zwijgen? Antwoord op mijn vraag: staat het effectief in de resolutie die hier unaniem goedgekeurd is een maand geleden en kan de N-VA bevestigen dat het referendum ongrondwettelijk was en dat er slechts gestemd is door een minderheid van de Catalaanse bevolking?

Peter Van Rompuy (CD&V): In de resolutie staat dat het Grondwettelijk Hof het referendum ongrondwettelijk acht. Dat is wat er in de resolutie staat. Daar zijn we het allemaal over eens geweest. Trouwens, die resolutie is ook door uzelf ondertekend. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Sintobin, eerst en vooral bestaan er in dit parlement verschillende meningen, en ik heb daar ook geen enkel probleem mee. Als democraat zou ik dat maar liever toejuichen dan ontkennen.

Maar ik sluit me aan bij collega Van Rompuy: het is inderdaad geen intern Belgisch of Vlaams probleem. Helemaal niet. In dit geval is de vraag of het referendum al dan niet grondwettelijk was, irrelevant. Dat maakt niet uit. Dat doet er niet toe.

De vraag die hier moet worden gesteld en beantwoord, is de vraag of het logisch is, of het normaal is dat politici vanwege uitspraken of daden in de uitvoering van hun parlementair mandaat, kunnen worden gevangengezet. Dat is de vraag die hier voorligt. *(Applaus bij de N-VA)*

Dat is de vraag waarop we allemaal neen moeten antwoorden. Dat is niet normaal, dat doe je niet in een democratie. Dat pikken we niet in de democratische ruimte die we delen in de Europese Unie.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Een bliksemafleider noem ik dat.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Mijnheer Van Rompuy, mijnheer Diependaele, uiteraard is het niet logisch dat politieke tegenstanders in de gevangenis worden gezwierd door, in dit geval, het Spaanse regime. De oplossing en de mantra die ik nu al dagenlang hoor, is de zogenaamde politieke dialoog. Mijnheer Van Rompuy, ik vraag me af wat u daarmee bedoelt, met die dialoog. Welke dialoog moet er tot stand worden gebracht door de Spaanse regering met een opposant die ze zelf in de gevangenis heeft gezwierd? Hoe kan men een dialoog aangaan op het ogenblik dat men dissidenten niet meer aanvaardt als een politieke gesprekspartner, maar als een crimineel in de gevangenis stopt? Ik vraag me dan af over welke dialoog u het hebt.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik heb daarnet gezegd dat er zowel door de Spaanse als de Catalaanse regering kansen zijn gemist om tot een dialoog te komen. Dan was het nooit zover gekomen als vandaag.

De manier om dit conflict vandaag te de-escaleren, is in de eerste plaats dat de Catalanen zelf zich opnieuw kunnen uitspreken bij de verkiezingen op 21 december, en daarna moeten er onderhandelingen komen tussen de Catalaanse en de Spaanse regeringen om ervoor te zorgen dat de Catalanen krijgen wat ze willen, en dat is meer autonomie voor Catalonië.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Mijnheer Diependaele, ik ben het met u eens. Alleen, ik vind dat dit debat toch meer mag zijn dan een therapeutische sessie, waarin we allemaal ons gedacht mogen zeggen. Ik vraag me dan af – elke fractie zal wel haar mening hebben – maar wat is dan eigenlijk het standpunt van de Vlaamse Regering? Ik vind het verdedigbaar dat we, aangezien

het zo ernstig is wat daar gebeurt inzake geweld, politiek geweld en dreigen met gevangenisstraffen, de Vlaamse vertegenwoordiger en leden van Flanders Investment & Trade terugroepen. Dat is perfect verdedigbaar, zeker volgens jullie logica. Maar gaat de Vlaamse Regering dat ook doen? Dat is het eerste wat er gebeurt in zo'n debat, het terugroepen van diplomaten. Zal de Vlaamse Regering dat ook doen of blijft het bij de therapie van vandaag?

De voorzitter: Horen wij de Vlaamse Regering? De regering zit hier toch om te antwoorden, veronderstel ik.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voor mij is het geen enkel probleem om te antwoorden, collega's, als hier wordt gevraagd of we ambtenaren gaan terugroepen. Integendeel, onze minister-president heeft in navolging van de resolutie die hier is goedgekeurd, de internationale instanties aangeschreven en heeft daar grote inspanningen voor gedaan. Onze diplomaten in Spanje worden optimaal en best ingezet om dit conflict ook mee te ontmijnen. Terugroepen heeft in deze zaak geen enkele zin.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Depoortere, ik wil dit even terug op macroniveau brengen. Er is duidelijk een Vlaams model en een Catalaans model. Het Vlaamse model is het model van de dialoog. Dat duurt misschien een beetje langer, maar stelselmatig zijn we inderdaad via grondwetswijzigingen tot autonomie gekomen, waardoor we nu meer dan een derde fiscale autonomie hebben. We hebben een budget van 45 miljard euro. We kunnen ons onderwijs, ons mobiliteitsbeleid, ons cultuurbeleid helemaal zelf invullen dankzij dialoog, jaren aan een stuk. Dit parlement is daar het beste bewijs van.

Dan heb je het Catalaanse model dat inderdaad naar het conflict gaat. Wat ziet men? Een minister-president die uit het land is gevlucht, bedrijven die uit Barcelona wegvlugten, een werkloosheid die stijgt en een polarisering in het land waar de ene dag 200.000 mensen voor de onafhankelijkheid zijn en een dag later 200.000 mensen tegen de onafhankelijkheid opstappen. (*Rumoer*)

Dat is onze boodschap: geloof in dialoog, geloof in het Vlaamse model, dat stelselmatig opbouwt naar een vrij autonoom Vlaanderen. (*Applaus bij CD&V*)

Matthias Diependaele (N-VA): Ik ben zeer blij om van mijn collega-fractieleider te horen dat de uiteindelijke doelstelling blijkbaar toch onafhankelijkheid voor Vlaanderen is. (*Applaus bij de N-VA. Gejuich*)

Dat vind ik eigenlijk wel hartverwarmend! (*Applaus bij de N-VA*)

Ik wil reageren op u, mijnheer Sanctorum. Wat u doet, zou ik eigenlijk catalogeren als een Rajoy-techniekje. Maar dat is natuurlijk een goed systeem om het conflict alleen maar verder op de spits te drijven, om het verder omhoog te sturen. Er is geen rechtstreeks conflict tussen Vlaanderen en Spanje. We moeten dan ook niet de miserie vergroten door vooral onszelf in de voet te schieten. Ik sluit mij dus volledig aan bij minister Crevits: waarom zou je dat in godsnaam doen? Als je de diplomaten terugroept, sluit je je, tenminste wat de methode betreft, aan bij wat de Partido Popular doet en dat is: alles verder op de spits drijven. Dat is niet wat wij willen. Wij gaan voor dialoog.

En dan sluit ik er mij wel bij aan en wil ik mijn oproep van daarnet in mijn betoog heel sterk herhalen: hoe kun je in godsnaam pleiten voor dialoog als de mensen die rond tafel moeten zitten in de gevangenis zitten? Hoe doe je dat? (*Applaus bij de N-VA*)

Hoe kun je trouwens de verkiezingen van 21 december nu als groot verzoeningsmoment naar voren schuiven als mensen die moeten deelnemen aan de verkiezingen in de gevangenis zitten? Hoe kun je dat doen?

Ik verwijs naar wat de heer Vandenbroucke daarnet heeft gezegd: hoe kun je die verkiezingen nu al op voorhand als groot verkiezingsmoment naar voren schuiven als er eigenlijk van Spaanse kant twijfel wordt gezaaid over de vraag of men die wel zal erkennen mocht daar niet de uitslag uitkomen die zij wensen? Daar stel ik mijn grote vragen bij. (*Applaus bij de N-VA*)

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister Crevits, mijnheer Diependaele, als jullie nu echt denken dat de aanwezigheid van onze Vlaamse diplomaten het verschil maakt in een conflict in Spanje en Catalonië, dan vergissen jullie zich. Nee, dit is eigenlijk het signaal dat Vlaanderen kan geven. Als u echt consequent bent, als u echt heel kwaad bent om wat er daar gebeurt, dan zegt u: 'Diplomaten, kom terug naar Vlaanderen, want wij vinden dit onaanvaardbaar.' Als u consequent bent.

Matthias Diependaele (N-VA): Zoals gezegd, schiet je daarmee in je eigen voet.

Ik wil trouwens aanvullen: ik geloof wel in Vlaanderen. Ik geloof wel in de zaken die wij hier in dit parlement zeggen en doen. Als wij een resolutie goedkeuren, unaniem, over alle partijgrenzen heen, die het geweld in Spanje veroordeelt, dan geloof ik wel dat dat effectief tot in Spanje geraakt en dat er daarmee ook rekening wordt gehouden, of dat op zijn minst iemand hen op de vingers tikt en ze op zijn minst een klein beetje het schaamrood op de wangen krijgen. Daar maken wij wel een verschil. Daarin geloof ik effectief.

Ik geloof ook in het feit dat wij als Vlaams Parlement, als Vlaamse Regering, een verantwoordelijkheid hebben in de wereld en dat we ons wel degelijk moeten uitspreken over die zaken. En hier moeten we dat zeker doen, omdat we met Spanje en Catalonië dezelfde politieke democratische ruimte delen. Wat daar gebeurt, belangt ook ons aan.

Mijnheer Sanctorum, u wilt nederig en kleinerend doen over het verschil dat wij maken als Vlaanderen of zouden maken als Vlaanderen, ook al is dat maar door een permanente vertegenwoordiger. Wel, ik zeg u: ja, wij maken wel degelijk een verschil. Hoe klein het ook is, wij maken een verschil. En we moeten dat vooral blijven doen, in de eerste plaats omdat ik keihard geloof in de democratie die wij hier en nu aan het verdedigen zijn. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Beste collega's, voorzitter, ik heb vier oproepen meegebracht.

Mijn eerste oproep gaat uit naar de Europese Unie: doe nu eindelijk iets. Kijk niet langer weg, neem verantwoordelijkheid en bemiddeling in dit conflict.

Een van de fundamenteën van de Europese Unie zijn de mensenrechten. Een van de fundamenteën zijn de politieke vrijheden, de politieke rechten voor alle Europeanen. Als er iets is dat ons fier maakt op de Europese Unie, is het dat. Hier heeft iedereen de vrijheid van denken, van spreken en van politiek handelen.

En als er dan beelden binnenkomen van politiemensen die met geweld mensen verhinderen om hun mening te uiten, als dan ministers van deelstaatregeringen wegens hun politieke actie in de gevangenis worden gezet, dan moeten alle alarmbellen afgaan. Dat moet de Europese Unie haar struisvogelhoofd uit het zand trekken en iets doen.

Ik heb dit pleidooi al gehouden op 4 oktober, meer dan een maand geleden, toen we over de resolutie spraken. En ik doe dat vandaag opnieuw. De Europese Unie moet een bemiddelaar aanduiden, een persoon met politiek en moreel gezag, die het gesprek aangaat met de twee partijen in het conflict, met name de Spaanse en de Catalaanse regering.

Niet om schuldigen aan te duiden. Niet om zich uit te spreken over de vraag of Catalonië nu onafhankelijk moet zijn of niet – dat moeten ze zelf maar weten. Maar wel om samen een gedragen manier te vinden om met dit soort politieke discussies binnen Europa op een normale en treffelijke manier om te gaan.

Daar is één grote voorwaarde voor nodig, en aan die voorwaarde is nu niet voldaan. De Europese Unie moet namelijk beseffen dat Europa meer is dan alleen de lidstaten, dat de politieke en democratische organisatie van Europa meerdere lagen heeft, dat er lidstaten zijn, maar dat er ook deelstaten en regio's zijn, en dat die deelstaten en regio's ook politieke vertegenwoordigers hebben, democratisch gekozen politici, en dus legitimiteit hebben en een gesprekspartner moeten zijn. Het uitgangspunt dat enkel lidstaten zouden bestaan, heeft zijn grenzen. En vooral: het kan niet als excuus gebruikt worden om weg te kijken als politieke vrijheden in gevaar komen. Dus, Europese Unie, neem uw verantwoordelijkheid, erken de twee partijen in dit conflict, en stel een bemiddelaar aan.

Om die Europese Unie zo ver te krijgen, heb ik ook nog twee andere oproepen, een daarvan aan de Vlaamse Regering. Ik roep de Vlaamse Regering op om alle middelen die ze heeft, in te zetten om de Europese Unie tot die actieve rol te brengen. Concreet vraag ik de regering om onze Vlaamse vertegenwoordiger bij de Europese Unie op pad te sturen en de duidelijke opdracht te geven om bij iedereen die er iets over te zeggen heeft, dat idee van bemiddeling op tafel te leggen. Een tweede concrete vraag aan de Vlaamse Regering is om België achter dat idee te krijgen, en dus aan te dringen op een interministeriële conferentie voor Buitenlands Beleid, met de Belgische regering en de andere regioregeringen, en er daar op aan te dringen dat België zo'n bemiddelingsopdracht op Europees topniveau op tafel legt.

Mijn derde oproep, opnieuw bedoeld om de Europese Unie in beweging te krijgen, is er een voor de collega's en vrienden van CD&V. Het is onmiskenbaar dat jullie en de Europese christendemocratie heel veel sleutels in handen hebben. Jullie hebben met Marianne Thyssen een gewaardeerde Europese commissaris in jullie rangen. Jullie Europese partij levert zowel de voorzitter van de Europese Commissie als de Europese president als de voorzitter van het Europees Parlement. Bovendien zit ook de Spaanse premier Rajoy in jullie politieke familie. Gebruik die machtsnetwerken om de Europese Unie in beweging te krijgen. (*Applaus bij Groen, de N-VA en sp.a*)

En dan kom ik bij mijn laatste oproep. Die is vanop een afstand, maar toch, in dit debat kunnen we er niet omheen: een oproep aan de Spaanse en Catalaanse politieke leiders. Zowel de vrienden van Rajoy als de vrienden van Puigdemont mogen zich dus aangesproken voelen. Het wordt dringend tijd dat er gezocht wordt naar oplossingen in plaats van naar escalatie. Politiek leiderschap in deze ingewikkelde tijden is niet platweg je eigen achterban naar de mond spreken, ophitsen en hopen op stemmenwinst. Maatschappelijke problemen raken niet opgelost met patstellingen of met stoer opbod. Politiek leiderschap is iets anders. Dat is zoeken naar draagvlak en werken aan onderhandelde, gedragen oplossingen. Er is nood aan dialoog, aan perspectief op verandering, aan realistische en appellerende scenario's. Kortom, laten we de democratie koesteren en beschermen, en laten we dat met alle politieke verantwoordelijken in Europa in handen nemen. Dank u wel. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Collega's, we mogen best wel trots zijn dat we als eerste, en nog steeds met klem, geweld tegen vreedzame meningsuiting veroordelen. En om een politieke collega te parafraseren: ook ik vind het gênant dat in een democratisch land kritische mensen vanwege hun mening in de gevangenis worden gestoken. Meer nog, voor mij is dat een democratie onwaardig, punt.

Is het anderzijds niet even gênant dat in een rechtsstaat een politiek leider vindt dat hij boven de wet kan staan, bewust de wet overtreedt, wetend dat er vervolging zal komen, met verstrekkende gevolgen? Maar is niet het meest gênante dat Catalonië vandaag een scherp verdeelde samenleving is geworden, waar elke burger elke dag opnieuw de negatieve gevolgen van ondervindt, zowel inzake sociale cohesie als economisch? Dat is wellicht het meest gênante van wat we vandaag in Catalonië zien.

Catalonië staat overigens niet als één blok achter onafhankelijkheid – noch het omgekeerde –, zoals sommigen willen doen uitschijnen.

Spijtig genoeg wordt Catalonië elke dag hopelozier verdeeld, zonder uitzicht op een oplossing. Het lijkt alsof, 25 jaar na de val van de Berlijnse muur, nu een nieuwe Catalaanse muur wordt opgetrokken tussen de voor- en de tegenstanders die met elkaar niet kunnen of willen praten. Noch centralistisch nationalisme, noch regionaal separatisme is de oplossing. Ze maken deel uit van het probleem. Ze zijn zelfs de kern van het probleem.

Elk extremisme draagt immers de kern van verdeeldheid in zich. Het beperkt zich tot het eigen gelijk en tot gelijkgezinden, in plaats van verruimend en met open vizier het belang van alle burgers na te streven. Elk extremisme vindt steeds dat het heilige eigen gelijk voorgaat op het algemeen belang. Daarom is het voor een liberaal als ik fundamenteel verkeerd.

Dat is de reden waarom ik enkele weken geleden al in het Vlaams Parlement heb bepleit dat we wel degelijk kamp moeten kiezen. We moeten duidelijk kamp kiezen, maar dan wel voor alle Catalanen en niet voor een gedeelte van de Catalanen. Als we voor een gedeelte van de Catalanen kiezen, worden we volgens mij mee deel van het probleem en kunnen we niet langer een deel van de oplossing zijn.

Het is evident dat we niet kunnen of willen tussenbeide komen in de rechtsgang. Als volksvertegenwoordigers mogen en moeten we zelfs een politieke mening over een politiek probleem hebben. Een politiek probleem wordt met een dialoog opgelost. Dat moet een dialoog zijn tussen alle actoren en niet enkel tussen de huidige centrale of gewezen regionale machthebbers. We mogen zeker de breed en wellicht zelfs breder gedragen oppositie niet uitsluiten uit deze dialoog.

Bovendien is dit politiek probleem wel degelijk een zaak die Europa aanbelangt. De EU is een unie van waarden, waaronder de rechtsstaat, de vrije meningsuiting en de democratie. Daarom is het de verdomde plicht van de EU om deze waarden actief te verdedigen. De EU is in het verleden al inventief en creatief geweest. De EU moet nu wel degelijk diplomatiek bemiddelen om tot een gedragen oplossing te komen die in het belang is van de fundamentele democratische waarden, maar vooral ook in het belang is van alle Catalanen. Catalanen zijn immers ook Europese burgers, net als wij. Als Vlamingen zijn wij Europese burgers. De Catalanen zijn ook Europese burgers.

Het lichtpunt in het Vlaams Parlement is dan ook dat iedereen er nu van overtuigd is dat de EU een actieve rol kan spelen als een politieke unie. Als liberaal hoop ik dat dit een blijvende stelling van iedereen is. Die stelling mag niet tijdelijk of selectief zijn. Het moet een blijvende stelling zijn, want enkel een sterke politieke unie zal ervoor kunnen zorgen dat alle Europese burgers gelijk zijn voor de wet en zal ervoor kunnen zorgen dat alle Europese burgers kunnen genieten

van de rechten en de vrijheden waarvan wij, Vlamingen, gelukkig ook kunnen genieten. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, vandaag debatteert het Vlaams Parlement over de Catalaanse kwestie. Dit gebeurt in afwezigheid van minister-president Bourgeois, die spijtig genoeg niet aanwezig kan zijn. Hij is samen met het Belgisch koningshuis op missie. (*Gelach*)

Eigenlijk is dit debat een pijnlijke zaak. Is het niet beschamend anno 2017 vast te stellen dat een Europese lidstaat de uitslag van een referendum, waarin de meerderheid van de kiezers haar wil met betrekking tot een onafhankelijk Catalonië te kennen heeft gegeven, naar de prullenmand heeft verwezen? Is het niet hemeltergend dat in een Europese lidstaat een repressieapparaat in gang is geschoten om het vrijheidsstreven van het Catalaanse volk letterlijk en figuurlijk uiteen te ranselen?

Is het niet wraakroepend dat in een Europese lidstaat een democratisch verkozen parlement werd ontbonden, enkele regeringsleden achter de tralies zijn beland met uitzicht op dertig jaar gevangenisstraf en de EU vandaag dus opnieuw politieke gevangenen kent? Wie dus dacht dat al deze praktijken die gangbaar waren in dictatoriale regimes, voorgoed tot het verleden behoorden, heeft het dus aan het verkeerde eind. Daarom is een debat over al deze praktijken eigenlijk beschamend.

Waar zijn de politici met hun hoogdravende principes? Principes als vrijheid, democratie, menselijke waardigheid en mensenrechten blijken plots van geen tel meer. Het is een pure schande dat EU-commissievoorzitter Juncker durft te verklaren dat hij niet inziet "hoe de Spaanse autoriteiten de rechtsstaat schenden" en met een beschuldigende vinger durft te wijzen naar de Catalaanse regering. Een Catalaanse regering die al achttien pogingen heeft gedaan tot overleg met Madrid. De heer Juncker en Charles Michel blijven herhalen dat het om een interne Spaanse zaak gaat en bedienen de heer Rajoy op zijn wenken. De EU verdraagt geen democratie, zoveel is nu wel duidelijk.

Maar ook bij ons, in eigen land, worden discussies gevoerd waarbij compleet voorbijgegaan wordt aan de realiteit. Of wat te denken van de uitspraken uit CD&V-hoek waarbij opgeroepen wordt tot dialoog? Wat bedoelt men daar in godsnaam mee? Want laten we wel wezen: er is enerzijds een Catalaans volk dat op vredelievende wijze zijn wil kenbaar maakt voor een eigen soevereine staat en een Catalaanse regering die in het verleden al vele pogingen tot overleg met Madrid heeft ondernomen, en er is anderzijds een Spaanse regering die hooghartig elk diplomatiek overleg van de baan schuift en dan maar de zwaarste repressiemiddelen heeft bovengehaald. In wat voor een wereldvreemd wereldje leven de christendemocraten die oproepen tot dialoog?

Het gaat hier dus niet enkel over de toekomst van het Catalaanse volk maar ook, en misschien nog meer, over het elementair respect voor de democratie.

Ik ben een volksnationalist en daaruit mag u begrijpen dat ik elk volk ter wereld het recht toeken om een eigen soevereine staat te vormen. Ik ben inderdaad van mening dat een bestuursniveau zich dicht bij de mensen moet bevinden en dat mensen die zich als een volk beschouwen daar ook politiek gestalte aan mogen geven. Mijn partij, het Vlaams Belang, is dit principe steeds trouw gebleven. Het is in deze optiek dat ik de leden van de N-VA – een partij die zich toch ook volksnationalistisch noemt – oproep om samen met ons in duidelijke bewoordingen de Spaanse agressieve machtsgreep te veroordelen, om samen met ons te eisen dat het recht op zelfbeschikking ook voor de Catalanen geldt, om samen met ons het democratische recht van de Catalanen op een eigen soevereine staat te erkennen.

Ik verwacht van onze regeringen een duidelijk standpunt. Mijn fractie zal straks een motie indienen gericht aan de Federale en Vlaamse Regering met een duidelijke oproep tot erkenning van de Catalaanse onafhankelijke staat. Na de woorden nu de daden! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Dames en heren, een stembusgang die wordt neergeslagen door politietroepen, mensen die zelfs met een kind op de arm of een wandelstok in de hand uit de stembureaus worden gesleurd, ministers die vluchten naar het buitenland uit vrees voor vervolging, achterblijvers die in voorhechtenis worden opgesloten en een aanhoudingsbevel voor gevluchte politici: dergelijk verhaal zou aannemelijk zijn dicht bij ons, maar wel in een donker verleden.

Het zou vandaag kunnen gebeuren in een land hier ver vandaan, een land dat we op vlak van democratie, onderontwikkeld achten. Of het zou onderwerp kunnen uitmaken van een of ander plot van een B-film. Wel, collega's, het is realiteit, anno 2017, binnen het robuuste Europa.

Is er meer Europese verontwaardiging nodig? Absoluut. Maar collega's van de eurorealistische strekking – en daar ging mijn betoog daarnet ook over –, het is het een of het ander. Ofwel een sterk politiek en moreel Europa, ofwel niet. Kritiek op Orbán en Kaczyński, die trouwens ook de democratie ondermijnen – en het klopt inderdaad dat regeringsleden daar niet in de gevangenis terecht komen, maar er gebeuren ook erge dingen –, moet ook kunnen. Collega Diependaele, ik ben blij dat u dan ook knikt. Als je kritiek geeft op Rajoy, moet je ook kritiek geven op Orbán en Kaczyński.

Collega's, of Catalonië nu onafhankelijk kan, mag, moet zijn, moeten we eigenlijk niet bespreken in het Vlaams Parlement. Ik begrijp dat het kriebelt voor een aantal mensen die hier een uitgesproken mening over hebben, maar het is natuurlijk onze taak niet. Voor of tegen onafhankelijkheid, legaal of illegaal referendum, legitieme uitroeping van Catalaanse onafhankelijkheid of net niet: niet aan ons om daar een oordeel over te vellen.

Maar twee zaken kunnen nooit in een democratie: geweld en gevangenschap om politieke redenen. Buiten Europa niet. Binnen Europa zeker niet.

Wat die dreigende gevangenisstraffen zo stuitend maakt, is de totale disproportionaliteit. Daarom vind ik dus wel dat we daar iets over mogen zeggen. Voorhechtenis tot twee jaar en een maximumstraf van vijftien jaar cel voor politieke daden die eigenlijk geen enkele mens pijn kunnen doen. Wel, ik vind dat totaal disproportioneel. Het uitschrijven van een Europees aanhoudingsbevel: daarmee worden misdadigers in de categorie illegale wapenhandel, verkrachting, moord en terrorisme opgepakt. Totaal disproportioneel.

Dus, collega's, Europese vriend of niet, het is zo van de pot gerukt dat je niet anders kunt dan dit te veroordelen. Bij mij thuis moet Sinterklaas geen mandarijnen brengen dit jaar. Elk beetje helpt. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Het Vlaams Belang kondigt aan een motie te zullen indienen.*

De motie moet binnen een half uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over ijkings- en oriënteringsproeven in het hoger onderwijs

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vragen van hogeronderwijsinstellingen betreffende verplichte niet-bindende toelatingsproeven en de reactie van de minister

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Collega's, minister, we konden via de krant vernemen dat u het principe van de ijkingsstoetsen aan de universiteiten zeer genegen was. Uiteraard zijn er al afspraken over gemaakt. Het is evident dat er over het concept op zich al afspraken gemaakt zijn omdat die ijkingsstoetsen bestaan voor alle STEM-opleidingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics) aan de universiteiten. Ook de instapproef, de niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding, is zo'n toets. Ten gronde is dat een zeer goede zaak. Met zo'n toets kan een student voor de aanvang van de opleiding vaststellen of hij of zij klaar is voor de opleiding.

Blijkt dat de tekorten te groot zijn, dan kan de student alsnog kiezen voor een andere opleiding. Wanneer blijkt dat er een aantal tekorten zijn die kunnen worden bijgewerkt, dan kan de student zich daar meteen op voorbereiden en op die manier zijn of haar slaagkansen verhogen. Dat is een zeer goede zaak.

Minister, wat de veralgemening betreft, merken wij dat er nog een aantal zaken moeten worden uitgeklaard. Voorzitter, het is hier heel erg druk, kunt u daar nog eens op wijzen vooraleer ik verdere seconden verlies door concentratieproblemen?

De voorzitter: Dames en heren, het Koffiehuis is open. Als u besprekingen wilt houden, kunt u dat daar doen met een kopje koffie en een koekje. Mevrouw Brusseel wil graag dat het rustig is om haar vraag te kunnen stellen.

Mooi gedaan hé, mevrouw Brusseel?

Ann Brusseel (Open Vld): Dat is heel mooi.

De voorzitter: Maar als u aan het praten bent wanneer een andere spreker aan het woord is, zal ik u ook op uw plicht wijzen.

Ann Brusseel (Open Vld): Dat is zeer wel. Ik reken op u, voorzitter.

Er is nog geen overleg geweest tussen de universiteiten. Het werd in de krant aangekondigd als een beslissing, als een vaststaand feit, maar we weten nog niet over welke studierichtingen het zou gaan. Minister, over welke studierichtingen gaat het en in hoeverre werd dit al overeengekomen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Brusseel heeft al een aantal belangrijke zaken geschetst.

Wanneer we spreken over het hoger onderwijs, zijn er een aantal zaken waarover jongeren zich vragen stellen: zal ik het wel halen in de studierichting die ik kies? Heb ik daar de goede vooropleiding voor gedaan? Maar ook omgekeerd, binnenkort

is het weer Nieuwjaar en u zult dan wellicht aan uw kinderen, neven en nichten vragen waar ze nu zitten in het hoger onderwijs. En dan komt het verhaal dat ze al credits hebben verworven en dat ze een aantal credits uitstellen. Als je dan vraagt in welk jaar ze zitten, bekijken ze je met een blik van 'Waar heb je het over? Een jaar bestaat immers niet meer.' En dat blijkt ook uit de opname van studiepunten.

Een volledig jaar bedraagt 60 studiepunten en dat daalt momenteel qua opname naar starten met 52 studiepunten. De studieduur verlengt ook, en dus zijn er allerlei nieuwe technieken om ervoor te zorgen dat een student in de juiste studierichting komt. Ik bespaar u de details, maar het gaat over instaptoetsen, ijkingsproeven, niet-bindende toelatingsproeven, de Columbustest en oriënteringstrajecten. Veel succes om daaraan uit te geraken.

Nu stellen we vast dat in de pers plots twee rectoren van twee niet onbelangrijke universiteiten zeggen dat ze bindende ijkingsproeven willen. Een andere rector zegt dat hij geen bindende toelatingsproeven wil. Ze zijn over iets anders bezig en dus, collega's, hebben wij vanuit de N-VA altijd gesteld dat we duidelijke terminologie moeten gebruiken.

We hebben vandaag ijkingsproeven in de STEM-opleidingen en wij vragen niet-bindende toelatingsproeven. De proeven moeten niet-bindende proeven zijn omdat die een indicatie geven of het wel of niet zal lukken. We moeten dat voor zoveel mogelijk opleidingen doen.

Minister, zult u ervoor ijveren om deze verplichte maar niet-bindende toelatingsproeven zo snel mogelijk voor alle opleidingen in heel Vlaanderen uit te rollen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik was eerst een beetje verbaasd over deze vraag omdat we een aantal weken geleden nog een discussie hebben gevoerd in het parlement over deze zeer interessante problematiek. Er is natuurlijk ook het regeerakkoord, en morgen staat in de commissie Onderwijs het decreet Hoger Onderwijs op de agenda waar het principe wordt ingevoerd dat de verplichte edoch niet-bindende toelatingsproef kan worden ingebed in regelgeving en dat we die ook kunnen verplichten voor eender welke richting. Wanneer het parlement dit goedkeurt, dan wordt dit een algemeen principe.

Mijn persoonlijke mening daarover heb ik al verteld. Ik ben, en dat staat trouwens ook in het regeerakkoord, er voorstander van om niet-bindende toelatingsproeven te organiseren voor studenten die een opleiding starten in het hoger onderwijs. Mijnheer Daniëls, ik ben het met u eens dat het beter is om één term te gebruiken in plaats van vijf verschillende. In het secundair onderwijs hebben we Columbus, in het hoger onderwijs hebben we toelatingsproeven.

Wat voor mij wel belangrijk is in de uitrol, is de kwaliteit. Ik heb u al verteld dat er een toelatingsproef zou moeten worden georganiseerd voor de diergeneeskunde. We hebben een eerste test gedaan en de resultaten waren niet goed. De proef moet ook nog wat verbeterd worden.

Als we dus het traject kunnen volgen zoals dat vandaag loopt, waarbij de hogescholen en de universiteiten zich gezamenlijk buigen over de proef zoals die wordt georganiseerd, en die proef gelijk is in alle instellingen, zodat je niet in Brussel een andere proef hebt dan in Antwerpen, want dan zijn we weer ver van ons uiteindelijke doel, dan kunnen we daar heel snel verder werk van maken.

De afspraak die we wel hebben gemaakt, is dat de hogeronderwijsinstellingen zelf ook de proef mee maken en daarover onderling overeenstemming moeten vinden. Dat is gelukt voor de lerarenopleiding, dat is ook gelukt voor de opleiding

tot burgerlijk ingenieur, en dat is in principe ook gelukt voor de diergeneeskunde, maar daar moet de proef natuurlijk nog wat worden bijgewerkt. Ik zal me inspannen om deze trajecten in de toekomst ook voor andere studierichtingen mogelijk te maken. We moeten er, zoals ik zei, wel voor zorgen dat de proeven kwalitatief zijn, dat ze een goed beeld geven van wat de competenties zijn die jongeren nodig hebben. Voor mij is het wel van belang dat het niet-bindende proeven zijn. Dat betekent dat jongeren wel kunnen starten in de opleiding, en dat was ook wat de rectoren van Gent en Leuven precies voorstelden. Ze vroegen ook niet om ze bindend te maken. Ze vroegen wel om er remediëringstrajecten aan te kunnen koppelen. Ik vind het op zich ook een goede zaak dat studenten worden geconfronteerd met zowel hun sterktes als hun tekorten en zo hogere slaagkansen krijgen in ons hoger onderwijs, want dat is de bedoeling, dat minder jongeren uiteindelijk afhaken zonder diploma hoger onderwijs.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad een zeer nuttige tool, want we hebben te maken met studieduurverlenging, en daar wordt eigenlijk niemand echt beter van. U was er verbaasd over dat de vragen werden ingediend. Wel, wij zijn ook al eens verbaasd als er wordt gecommuniceerd voor de zaken helemaal zijn doorgesproken met het werkveld en met het parlement. Ik hoop dus dat het begrip dan wederzijds is.

Een belangrijk punt is inderdaad de kwaliteit van de proeven. Ik heb noch in de communicatie, noch in wat we morgen zullen bespreken in de commissie een woord gelezen over validatie. Ik ben absoluut vragende partij voor het valideren van dergelijke toetsen. Opnieuw, we zijn, net als de goede collega's van de N-VA, absoluut vragende partij voor goede testen, om die studenten beter op pad te helpen, maar zeker voor de validatie. Als immers blijkt dat de test te moeilijk is en dus studenten ontmoedigt die wel goed zouden zijn, die wel de eindmeet zouden halen, dan hebben we een probleem. Haast en spoed is dus zelden goed. Een goede toets, dat is waar we aan moeten werken.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er is één ding dat wel opvallend is. De universiteiten nemen hier heel dikwijls het woord, maar de hogescholen, die natuurlijk ook mee in het bad zitten, hoor ik veel minder.

Minister Hilde Crevits: Die hebben er wel al een.

Koen Daniëls (N-VA): Die hebben er wel al een voor de lerarenopleiding, maar voor de rest zijn er eigenlijk nog geen. Voor maatschappelijk assistent is er geen. Moeten we hogescholen ook niet veel nauwer betrekken hierbij?

Een andere kwestie is toch niet onbelangrijk. Ik hoor zeggen dat men de proef moet verbeteren. Ze moet beter worden, maar wat is beter worden? Als beter worden wil zeggen dat we ervoor moeten zorgen dat er meer studenten kunnen komen, dat er minder zijn die we heroriënteren, dan ben je eigenlijk niet aan het oriënteren. Dan ben je er eigenlijk voor aan het zorgen dat de studenten er blijven. Dan komen we dus inderdaad bij het punt van de validatie. Dat wil zeggen dat dat een juist beeld moet geven. De cesuur die wordt gelegd, moet juist liggen.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Voorzitter, het standpunt van onze fractie is uiteraard al een tijdje duidelijk. We hebben altijd gezegd dat we gewonnen zijn voor verplichte, niet-bindende toelatingsproeven. We zullen dat ook morgen bij de behandeling van het ontwerp van decreet verder uiteenzetten. Een dergelijke proef moet een voorwaarde worden voor een bacheloropleiding. Ik wil toch nogmaals onderstrepen dat het moet gaan om een niet-bindende proef, wat betekent dat dat geen drempel kan worden voor het inschrijven van de student. Het mag dus niet gaan om een instroombeperking. De bedoeling moet zijn om die student een

beetje een spiegel voor te houden, om aan te geven wat mogelijk is, waar hij of zij nog moet bijsturen, en om het hem of haar mogelijk te maken om meer studiesucces te boeken.

Aan de kant van de instelling moet het ook een tool zijn om de student te helpen om van bij de aanvang en tijdens de opleiding te remediëren.

Ik sluit aan bij de opmerking van de andere sprekers dat het moet gaan om een valide proef, die juist oriënteert.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Net als de rectoren Van Goethem en De Schepper en heel wat professoren wil ik pleiten voor enige voorzichtigheid met die verplichte niet-bindende toelatingsproeven. Meer en meer heb ik het gevoel dat een toelatingsproef beschouwd wordt als de oplossing voor een probleem dat zich eigenlijk op een ander vlak situeert. Vandaag zien we dat ons secundair onderwijs niet goed genoeg voorbereidt op het hoger onderwijs, en dat zou met de hervorming van het secundair onderwijs, met inbegrip van de eindtermen, eigenlijk opgelost kunnen worden, maar helaas gebeurt dan niet. Met een goed oriënteringstraject en een goede voorbereiding vanuit het secundair onderwijs is het creëren van een extra drempel voor de toegang tot ons hoger onderwijs eigenlijk niet nodig, en dan zijn die verplichte niet-bindende proeven ook overbodig.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Bij Groen delen wij die bezorgdheid dat sommige kinderen of jongeren niet op de juiste plaats zitten in de juiste opleiding. De vraag is wat we daaraan gaan doen. Het probleem met zo'n toelatings- of ijkingsproef is dat we een momentopname gaan maken en dat we ons heel sterk op kennis en cognitieve vaardigheden gaan toespitsen en dat we het groeipotentieel van jongeren veel te weinig in rekening nemen. Bij Groen pleiten we ervoor om veel vroeger te starten. We noemen het een studiekompas, dat je vanaf het vijfde middelbaar gaat inzetten om jongeren inzicht te geven in wat hun kennis en cognitieve vaardigheden zijn, maar ook in hun motivatie en in hun interesses. Ook dat is immers cruciaal om al dan niet te slagen. Op die manier kun je jongeren helpen navigeren en inzicht krijgen in zichzelf en kun je wezenlijk een verschil maken.

We vrezen dat met zo'n toelatingsproef anders een extra drempel wordt ingevoerd, en we weten dat het nu al zo is dat kinderen uit minder goeide gezinnen, waar de ouders minder gestudeerd hebben, zelf minder gaan studeren, en dat is een gemiste kans voor de democratisering van ons onderwijs.

Minister Hilde Crevits: Ik zal starten met de vragen van Groen en sp.a. Ik ken de bezorgdheden: we hebben het er al vaak over gehad. Mevrouw Van den Brandt, ik ben het niet helemaal eens met uw analyse. We hebben namelijk voor het secundair onderwijs een bijzondere oriënteringstest ontwikkeld met de naam Columbus. Als het van mij afhangt, zullen alle jongeren in het laatste jaar van het secundair onderwijs de kans krijgen om deze test af te leggen. Hij wordt digitaal afgelegd en er wordt gekeken wat de talenten van jongeren zijn; hij peilt naar hun studiehouding en motivatie en naar de kennis. Ik zie er net een democratiserend element in, omdat jongeren die in een thuissituatie verkeren waar misschien niet veel sprake is van studeren, toch misschien door de test gemotiveerd kunnen worden om een passende beschikbare opleiding te volgen. Veel hangt inderdaad af van de studierichting die je volgt in het secundair onderwijs, en daarom willen we ook op dat stuk hervormingen doen. De oriënteringsproef in het secundair onderwijs moet net dat spectrum breed opentrekken voor jongeren om een goed gemotiveerde studiekeuze te maken.

Daarnaast willen we inderdaad bij het opstarten van het traject in het hoger onderwijs ook nog eens een test doen, omdat studierichtingen ook sterk van elkaar verschillen en je in het secundair onderwijs jongeren niet op dezelfde manier kunt voorbereiden op alle opleidingen. Daarom vinden we het een goede zaak om die niet-bindende toelatingsproef bij de start van het hoger onderwijs te doen.

Wat betreft de opmerking van mevrouw Soens over de momentopname, is dat voor die proef natuurlijk wel zo, maar het is van belang dat je dan onmiddellijk kunt kijken hoe je je kunt bijspijkeren en aan je zwakkere punten kunt werken als je toch die opleiding wilt volgen. Zelf heb ik rechten gestudeerd, en bij ons was het nog zo dat de rechtsvakken pas aan bod kwamen in het derde jaar. In het eerste jaar kreeg je veel geschiedenis en filosofie, en dan kwam je plots in het derde jaar met een hoop rechtsvakken, en dan merkten jongeren pas dat het niet de richting was die ze wensten te volgen. Intussen is er veel veranderd, maar we willen toch vermijden dat jongeren een keuze maken om een bepaalde reden en pas later merken dat ze daar niet op hun plaats zitten. Vandaar dat zo'n niet-bindende toelatingsproef een heel goed instrument kan zijn om mee te helpen oriënteren, maar ook om mee te helpen remediëren voor de tekorten die er zouden kunnen ontstaan.

Mijnheer Daniëls, uw zorg om de hogescholen deel ik. Anderzijds wil ik de hogescholen ook wel feliciteren. In ons regeerakkoord stond dat er een niet-bindende toelatingsproef moest komen voor de lerarenopleiding. Hij is er. Ze hebben hem samen gemaakt en ze zijn snel gegaan in vergelijking met de universiteiten, want 8700 jongeren leggen die proef af. Moeten ze nu op hun lauweren gaan rusten en zeggen: 'Voilà, dat was het. We hebben aan alles voldaan.'? Neen, rekening houdend met wat we nu weten over de lerarenopleiding, moet het zeker mogelijk zijn om daarin verder te gaan. We hebben het er met hen over gehad, dat ze daar verder actief werk van moeten maken. Jullie hebben hen ook gesproken, heb ik begrepen.

Wat de universiteiten betreft, ben ik het eens met de opmerkingen die door mevrouw Brusseel gemaakt werden over de validatie. Ook de toelatingsproef lerarenopleiding moeten we nog gaan valideren. Uiteraard moeten we het niveau niet laten zakken als er te weinig slagen, maar we moeten wel kijken wat het traject is dat de jongeren doorlopen, wie er afstudeert. Als blijkt dat er een totale mismatch is tussen de test en wie afstudeert, dan moeten we bijsturen. We moeten in de komende jaren dus nog verder gaan bijsturen.

Tot slot merk ik nog op dat de hogescholen en de universiteiten middelen krijgen voor het ontwikkelen en de opvolging. Ze kunnen zich dus niet verschuilen achter het feit dat ze niet worden gesteund. Ze doen dat ook niet, maar ik weet dat er bij jullie ook vragen waren of er voldoende ruimte is om de validiteit op te volgen. Die ruimte is er. Het is belangrijk dat ze kijken om dat breder te gaan uitrollen over de diverse richtingen. Hoeft het voor elke studierichting een andere toelatingsproef te zijn? Helemaal niet, wat mij betreft. Een aantal richtingen kunnen worden samengenomen. In de humane wetenschappen is dat misschien iets moeilijker dan in de exacte wetenschappen.

Het belangrijkste is toch dat het een goed instrument is, niet om uit te sluiten, maar om aan de start beter zijn vaardigheden te kennen en zo te kunnen bijspijkeren als dat nodig is, op een veel snellere wijze dan we dat vandaag doen.

Ann Brusseel (Open Vld): Dat is inderdaad het besluit: dat een goede toets een goede zaak kan zijn voor de studenten. Geen drempel. Als het een drempel is, dan is het geen goede toets, mevrouw Van den Brandt, zo eenvoudig is het. Daarom pleiten wij voor een validering. We kunnen rekenen op de groep experten waarvan er een aantal ook betrokken zijn bij de ontwikkeling van Columbus, die voorheen de SIMON-test beoordeeld en gevalideerd hebben. Het is inderdaad nodig goed na te gaan of die groep experten voldoende middelen hebben om alle

komende toetsen in de ontwikkeling en in de validering te begeleiden. Dat lijkt me absoluut noodzakelijk. Dan zullen we dat de komende jaren met de nodige aandacht opvolgen. Mevrouw Crevits, ik denk niet dat er eenvoudigweg één toets voor x-aantal studierichtingen kan worden gemaakt, want dan zult u nalaten te doen wat we daarnet aan de collega's van sp.a en Groen hebben uitgelegd, namelijk dat de toets ook zal peilen naar motivatie en vaardigheden die echt aansluiten bij de studierichting waarvoor men zou kiezen.

Ik denk dus dat er nog een grondig debat over gevoerd kan worden, vooral door de experts zelf.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog vier zaken meegeven. Ten eerste, democratisering is niet iedereen zomaar in het hoger onderwijs loslaten. Dat is geen democratisering, maar dat is zeggen: doe maar en trek uw plan. Dan eindig je zonder diploma. Democratisering is wel de jongeren begeleiden en zorgen dat ze in de juiste studierichting terechtkomen.

Ten tweede, de bedenking dat we bij alle studierichtingen een niet-bindende toelatingsproef moeten doen, is goed. Stel dat we het maar bij een aantal doen, dan zouden jongeren kunnen zeggen: ik ga niet naar die studierichting want daarvoor moet je een niet-bindende toelatingsproef doen. Daarvoor moeten we opletten, want dat is wel degelijk een hellend vlak. Als N-VA zijn wij voorstander van een traject. Het klopt, het mag niet 'one moment', één moment, zijn. Daar hangt alles van af. Neen, het begint in het secundair met het advies van de klassenraad, de oriënteringsproef, de niet-bindende toelatingsproef en de eventuele heroriëntering.

Afsluitend, uiteraard, om een secundair ambitieus onderwijs waar te maken in de toekomst, vindt u in de N-VA zeker en vast een partner.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de pensioenrechten van leerkrachten van de centra voor basiseducatie in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik sta hier inderdaad in naam van de leerkrachten basiseducatie, die toch wel een bijzonder waardevolle opdracht opnemen in ons onderwijs. Zij begeleiden mensen die niet gediplomeerd zijn, zwakke profielen vaak, in hun zoektocht op de arbeidsmarkt.

De vorige Vlaamse Regering, waar u samen met sp.a en de collega's van de N-VA deel van uitmaakte, legde een heel traject af met de personeelsleden van de centra voor basiseducatie en besliste in 2013 in cao III dat, op het moment dat die personeelsleden naar het onderwijsstatuut zouden overstappen, zij ook voor hun pensioenrechten retroactief vanaf 2007 een beroep zouden kunnen doen op die statutaire rechten. Dat werd in 2013 bevestigd door de federale Pensioendienst. De personeelsleden waren er dus vrij gerust in dat zij, op het moment dat zij in het nieuwe statuut zouden intreden – en dat zou nu aan de orde zijn – inderdaad die gunstige pensioenregeling zouden hebben.

Maar wat blijkt nu? De federale minister van Pensioenen heeft in juni 2017 een wetswijziging doorgevoerd die zou inhouden dat zij hun rechten niet zouden kunnen uitputten. Ik denk dat we dat hier kamerbreed betreuren omdat deze mensen op één of twee maanden voor hun pensioen 200 euro per maand door de neus wordt geboord. Dat is onrechtvaardig, en wij verlenen dan ook graag onze steun aan uw eventuele demarches in de Federale Regering om de rechten die

we samen hebben gegarandeerd ook te doen gelden tijdens deze legislatuur.
(*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, ik heb, heet van de naald, nieuws voor u. Gisteren heb ik van minister Bacquellaine vernomen dat hij een oplossing wil zoeken voor het probleem. Het kan niet binnen de wet die nu ter goedkeuring voorligt in het federale parlement. Toch erkent hij de problemen en wil hij overleg met mij om het op te lossen. Ik wens ook een oplossing. U stelde terecht dat er in 2013 een cao kwam. Het enige probleem was dat daar ook in stond dat het dossier tegen de zomer van 2014 klaar moest zijn. Het dossier was niet klaar, dus heb ik zelf nog wat tijd nodig gehad om het in orde te brengen. Nu is het in orde. Het had zeer gemakkelijk geregeld kunnen zijn indien men in de federale Pensioenwet in een uitzondering had voorzien. Wij hebben ook bekeken of het voor ons een oplossing zou kunnen zijn indien wij de inwerkingtredingsdatum van ons nieuwe statuut – dat statuut is er nu voor de mensen van de basiseducatie – zouden vervroegen. Dat is iets wat we met dit parlement kunnen doen, maar men heeft mij gezegd dat dit ook niet waterdicht is. Wij zijn dus ook aan het onderzoeken hoe het kan.

Ik ben heel blij dat minister Bacquellaine heeft gezegd dat hij het wil oplossen. Ik heb hem gisteren onmiddellijk een uitnodiging gestuurd om zo snel mogelijk een afspraak te maken. Ik ben blij met jullie steun. Wij zullen bekijken of wij dat kunnen oplossen. Wij moeten de engagementen die in het verleden werden opgenomen, nakomen. Daarover zijn we het eens. Het gaat om een beperkte groep mensen, maar het is een groep mensen die zeer waardevol werk verrichten.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, dat is zeer goed nieuws. Het is inderdaad belangrijk dat we zekerheid bieden aan mensen. Zeker in het onderwijs, waar het toch niet altijd evident is om instromers te vinden en om die hun leven lang aan de slag te houden in hun carrière. Wij hopen dus dat de federale minister van Pensioenen inderdaad tot inkeer is gekomen. Gisteren werd in het federale parlement nog een amendement ingediend door mijn collega's van sp.a, Groen en Ecolo. Het werd helaas weggestemd. Nochtans voorziet de federale wet op de gemengde pensioenen van juli in een uitzondering, specifiek voor het Vlaamse onderwijzend personeel. Het argument dat op het federale niveau werd gebruikt, beangstigde ons omdat de oplossing waarvoor men gisteren had kunnen stemmen er niet kwam. Als ze er nu wel snel kan zijn, dan wensen wij u daarbij in elk geval heel veel succes.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De sector van de basiseducatie heeft constructief meegewerkt aan de 'statutarisering' en verdient ongetwijfeld een verdere correcte behandeling.

Een klein woordje geschiedenis. Reeds bij de cao in 2013 onder minister Smet met in bijlage een niet-gevalideerde nota – niet ondertekend en niet gedateerd – was reeds een tijdspad uitgetekend. Mevrouw Gennez, ik heb wel moeten constateren dat het eigenlijke werk nog in deze legislatuur door minister Crevits moest gebeuren, wat ook geleid heeft tot het ontwerp van decreet dat we net voor het reces hebben goedgekeurd.

Minister, de sector is overtuigd van uw alertheid. Mevrouw Gennez, u zult het me niet kwalijk nemen dat ik meer overtuigd ben van de alertheid van deze minister dan van die van haar voorganger. Maar fundamenteel zal de Federale Regering met minister Bacquellaine hier de knopen moeten doorhakken. Samen met u en met alle collega's rekenen we op een goede afloop in dit dossier, want de sector verdient dat.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, minister, alle lof dat u een stap vooruit hebt kunnen zetten. Ik heb ook de brief van uw federale collega van een paar maanden geleden gelezen, toen was de deur nog behoorlijk dicht. Het is goed dat u een voet tussen de deur hebt gekregen, en dat uw federale collega naar een oplossing wil zoeken.

Ook mij was gisteren een beetje de schrik om het hart geslagen omdat het amendement dat we op tafel hadden gelegd en dat in onze optiek de wetgeving kon remediëren specifiek op dat punt, werd weggestemd. Voor Groen is het van belang om dat opgelost te krijgen, zeker omdat die belofte gemaakt is. Daarom sluit ik me aan bij de vraag van mevrouw Gennez. Ik vind het een goede zaak dat u dat gaat oplossen en dat u ondertussen minister Bacquellaine zover hebt gekregen om ten minste toch dat debat aan te gaan en die oplossing ook af te dwingen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ga verder in op de geschiedenis die de heer De Meyer heeft geschetst. Het is natuurlijk lastig, puur technisch gezien, dat er in het verleden beloftes zijn gemaakt met brieven die niet zijn omgezet in regelgeving. Dat is een probleem, want daar botsten we nu op. De Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) heeft beloftes gemaakt in een brief, maar natuurlijk onder het gesternte van de toenmalige regelgeving, en die regelgeving is nu gewijzigd met een akkoord van het ACV en de VSOA. Dat protocol van akkoord nu met de huidige regelgeving, mevrouw Gennez, is met hun instemming gebeurd.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat die mensen in de basiseducatie wel én die cao én die brief in handen hebben. Ze verwachten natuurlijk dat daar iets mee gebeurt. Mijn vraag en oproep zijn: zoek een oplossing. Dat kan in vele richtingen gaan. Dat kan richting federale regelgeving gaan, maar dat kan ook zitten in een Vlaamse tweede pijler. Dat zal het debat moeten uitwijzen dat gevoerd wordt tussen de bevoegde minister en de federale minister. Wat niet onbelangrijk is, is dat we moeten opletten dat we met allerlei uitzonderingen onze pensioenwetgeving niet opnieuw onleesbaar maken. Dat lijkt me niet onbelangrijk.

Minister Hilde Crevits: Ik moet eerst iets rechtzetten: er is nog geen oplossing. Minister Bacquellaine heeft gisteren verklaard dat hij het wil oplossen. Het is ook aan hem om het op te lossen. Het is niet aan Vlaanderen, mijnheer Daniëls. Hij kan het oplossen, hij heeft de instrumenten daarvoor in handen. Wij willen allemaal dat het opgelost wordt. Mocht het opgelost kunnen worden door hier iets ter stemming voor te leggen en goed te keuren, dan wil ik dat wel bekijken. Maar als dat niet zo kan – en ik heb het niet over een tweede pijler, maar over de uitzondering die ik kan maken –, dan zal dat sowieso federaal moeten gebeuren. Voor mij is het van belang dat ik het gesprek met minister Bacquellaine kan hebben.

Het klopt wel: als men engagementen koppelt aan een cao, en die zijn niet gedekt door de administratie, dan is dat niet goed, dat is onzorgvuldig, zacht uitgedrukt. Op die manier heeft men wel de rechtmatige verwachtingen gecreëerd bij de mensen. Dat moeten we proberen op te lossen. Er zijn verwachtingen en we moeten proberen die voor die 1200 mensen in de basiseducatie op te lossen.

Dat hun statuut sterk verbeterd is, is de verdienste van deze regering, want dat hadden ze niet. De basis daarvan, mevrouw Gennez, ligt in cao III, die in de vorige legislatuur werd goedgekeurd.

Collega's, ik zal alles doen wat ik kan om tot een oplossing te komen. Voor mij is het positieve na het bericht dat het amendement gisteren reeds is weggestemd, dat minister Bacquellaine heeft gezegd dat hij een oplossing wil zoeken en daarover

wil praten met mij. Ik voelde mij daardoor aangesproken, en we hebben onmiddellijk een brief gestuurd. Ik heb laten weten dat we klaar zijn, en dat hij mij mag roepen, of dat wij zullen roepen – maar het maakt niet uit natuurlijk wie wie roept. We willen praten, als het maar opgelost geraakt. Ik hoop dat dit in de komende weken gebeurt.

Caroline Gennez (sp.a): In de eerste plaats wil ik de mensen uit de centra voor basiseducatie proficiat wensen met hun volharding en hun actiebereidheid omdat er een onrechtvaardige situatie gecreëerd was, collega's, – de eerlijkheid gebiedt me dit te zeggen – door de federale Pensioenwet die in juli 2017 door de regering van N-VA, Open Vld, CD&V en MR is goedgekeurd, dezelfde partners die in de Vlaamse Regering vandaag de dienst uitmaken. De engagements hier in Vlaanderen worden kamerbreed gedeeld door sp.a, CD&V, Open Vld, Groen en N-VA. Dat is het goede nieuws. Maar de eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat het probleem in eerste instantie gecreëerd is door de wet van Bacquelaine die in juli 2017 door de federale Kamer gejaagd is. We hopen effectief dat voor de 1200 mensen uit de centra voor basiseducatie die 200 euro pensioen waar ze recht op hebben, effectief op hun pensioenbrief zal verschijnen. Wordt ongetwijfeld vervolgd. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de undercoverbeelden van dierenleed in een legkippenbedrijf

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het dierenwelzijn van kippen in scharrelstallen

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de controles inzake dierenwelzijn, inzonderheid wat de kooihuisvesting van legkippen betreft

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de wantoestanden in scharrelkippenkwekerijen

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de schandalen in de agro-industrie

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, eergisteren doken er opnieuw beelden op van Animal Rights. Dit keer betrof het de sector van de leghennen. Ik was absoluut niet verwonderd toen ik de beelden zag. Ik was wel gedegouteerd, voor alle duidelijkheid, maar het verwonderde me niet. Reeds vorig jaar hebben we in de commissie dit probleem in de leghennensector besproken. Daar moeten toch aanpassingen worden gedaan. Ik heb toen onder andere gepleit voor een uitdoving van de kooisystemen op termijn.

Voor alle duidelijkheid: in dit bedrijf betrof het scharrelkippen en niet het kooisysteem. Maar we zien dat in de verschillende systemen wel degelijk problemen opduiken.

De sector was er zeer snel bij om dit te catalogeren als zijnde een uitzondering, een eenmalig iets en niet tekenend voor de hele sector. Ik durf dat toch wel tegen te spreken. Men ontkent de waarheid. Ik heb al een aantal van deze bedrijven

bezocht. Als men 20.000 kippen op elkaar zet in een stal, dan zitten daar nu eenmaal dode kippen bij en dan heb je nu eenmaal kippen die vasthangen aan het kooiwerk. Dit is helaas, tot spijt van ons allen, gangbaar in de sector. Deze beelden kan men vandaag in elk legbedrijf maken. Dit ontkennen heeft geen enkele zin en is de waarheid geweld aandoen. Collega's, dit is vandaag de industriële landbouw zoals we die helaas niet kennen en zoals die ons moet worden getoond. Men moet ons dat tonen vooraleer we dat weten.

We mogen nog zoveel controles doen als we willen, maar dit is blijkbaar wat Europa toelaat. Europa heeft blijkbaar geen hoge normen, ook niet in de kippensector. Op andere dierenwelzijnsniveaus zitten we met dezelfde situatie. Wij mogen dit vanuit Vlaanderen niet aanvaarden. Wij moeten zorgen dat wij vanuit Vlaanderen een voortrekkersrol spelen op het vlak van dierenwelzijn, ook voor de kippensector.

Minister, mijn vraag is zeer eenvoudig: hoe kunt u ervoor zorgen dat we in Vlaanderen evolueren naar een kippensector die in Europa een voortrekkersrol speelt en een voorbeeld is voor heel Europa voor hoe het zou moeten?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, 'wie niet horen wil, zal voelen', 'pompen of verzuipen', 'aanpassen of verdwijnen': dat was uw strijdvaardige retoriek de afgelopen maanden telkens wanneer er undercoverbeelden opdoken van schandalige praktijken in slachthuizen en elders. Eergisteren, toen er beelden opdoken uit een bedrijf dat scharreleieren produceert, klonk het opnieuw fors. Ik citeer opnieuw: "Ofwel legt de landbouwsector de lat hoger qua dierenwelzijn, ofwel zal men ten onder gaan." Voor alle duidelijkheid, ik heb geen probleem met forse retoriek zolang die ook in de praktijk wordt omgezet.

Maar het discours klonk wat later op dezelfde dag toch anders, of meer gelaten. Opnieuw citeer ik u: "Dit zijn nu eenmaal de Europese normen, dit is nu eenmaal hoe industriële landbouw eruitziet."

Twee zaken, minister. Ten eerste, wat in het betreffende bedrijf is gebeurd, voldoet blijkbaar niet aan de zeer zwakke Europese normen. Dat bewijst het inspectieverslag van een goed jaar geleden en dat bewijzen eigenlijk ook wel de undercoverbeelden. Er is dus een fundamenteel probleem, ook in de handhaving.

Ten tweede, ik ben het eens met u dat die Europese normen niet voldoen. Maar u mag zich daar natuurlijk niet bij neerleggen. De vraag is wat u daaraan gaat doen. Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat de wettelijke vereisten die vandaag gelden en onvoldoende zijn, vanaf morgen of op langere termijn strenger kunnen worden gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, zelfde onderwerp, zelfde soort vraag. Opnieuw duiken er jammer genoeg undercoverbeelden op die nodeloos dierenleed naar buiten brengen. Opnieuw moeten we in actie schieten naar aanleiding van die beelden, en niet naar aanleiding van verslagen van uw inspectiediensten. Los van de controle was ik het meest verbaasd over uw reactie. Waar u anders heel strijdvaardig met acties en actieplannen klaarstaat, was u gisteren heel gelaten. U stelde dat met die taferelen van tienduizenden kippen, graatmager en in erbarmelijke omstandigheden op elkaar gehokt, niets aan de hand was en dat het volstrekt normaal is in onze industriële veehouderij. Als de consument er een probleem mee heeft, moet hij maar consequent aankopen.

Minister, de kippen en onze dieren zijn natuurlijk niet gediend met die boodschap. U hebt al heel vaak het voortouw genomen op het vlak van dierenwelzijn,

en met succes. U hebt in heel veel dossiers dierenwelzijn op de kaart gezet. Als het echter over landbouwdieren gaat, bent u toch een beetje meer terughoudend en kijkt u een beetje meer naar Europa, naar het systeem, naar de consument. Terwijl u en uw partij er terecht voor hebben gezorgd dat Dierenwelzijn niet is toegevoegd aan de bevoegdheid van de minister van Landbouw. Dus zouden wij toch mogen verwachten dat u waakt over het welzijn van de landbouwdieren en dat dat niet ondergeschikt wordt aan een economisch belang. Als er op het vlak van dierenwelzijn een probleem is in ons landbouwbeleid, dan mogen wij ook van u verwachten dat u in de regering de rechten van de dieren verdedigt.

De Europese regels leggen vandaag de lat niet hoog genoeg. Waarom nemen we in Vlaanderen niet het voortouw? Duitsland heeft een verbod opgelegd tegen 2025 voor de kooikippen. Het ging hier wel over scharreלקippen, maar de verrijkte kooien zijn qua dierenwelzijn nog veel erger. Dus, minister, wilt u strengere regels inzake dierenwelzijn ook voor landbouwdieren in Vlaanderen invoeren? *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, het is goed dat er over dierenwelzijn of het gebrek daaraan veel vragen worden gesteld. Als je als vierde in de rij aan bod komt, wil dat ook zeggen dat er al veel is gezegd en gevraagd. Niettemin wil ik toch enkele bedenkingen formuleren.

Door de beelden die de voorbije maanden zijn opgedoken, lijken we in Vlaanderen wel van het ene schandaal inzake dierenwelzijn naar het andere te surfen. Het beeld van de minister van Dierenwelzijn die altijd achter de feiten aanloopt, blijft dan een beetje hangen.

Minister, in de vorige zaken met de slachthuizen in Tielt en Izegem, en met de Olmense Zoo, hebt u zeer snel en kordaat gereageerd, en mijns inziens terecht. In deze zaak is uw houding, althans in de eerste reacties die ik heb gezien, gehoord en gelezen, terughoudender. U zegt dat het aan de Europese normen ligt die in dit bedrijf werden gehaald, en ook deels aan de consument, die zijn gedrag moet afstemmen op basis van de manier waarop eieren worden gelegd of kippen worden behandeld door de kippenboeren.

Nochtans was er een jaar geleden al in datzelfde bedrijf een controle waarbij twaalf inbreuken werden vastgesteld. Het is wel opmerkelijk dat er in de voorbije twaalf maanden geen nieuwe controle meer is gebeurd, dat er niet meer is gekeken of naar aanleiding van de inbreuken die zijn vastgesteld, de situatie was verbeterd.

Minister, u zegt ook: dit is de industriële landbouw. Dat geeft aan dat het er in heel de sector zo toegaat. U zegt: wen maar aan dat beeld, want dat is nu eenmaal zo.

En ik ben het daar niet mee eens, want ik denk niet dat we de hele sector mogen viseren. Zijn er dan bijvoorbeeld geen boeren die zorgzaam – of in elk geval zorgzamer – met hun kippen omgaan dan in de beelden die we hebben gezien?

Minister, mijn eerste vraag is: op basis van de pv's die u gekregen hebt over dit bedrijf in kwestie, welke nieuwe acties, welke nieuwe beslissingen zult u nog nemen?

De voorzitter: De heer Caron, het laatste ei, heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is er een met een dubbele dooier, voorzitter.

Collega's, ik zal niets toevoegen aan dit verhaal. Maar, minister, het is het zoveelste schandaal op rij de voorbije maanden. Telkenmale treedt u op. Soms doet u dat

krachtig, bijvoorbeeld wanneer u een slachthuis sluit. Hier doet u eigenlijk niets. U volgt zelfs het inspectieverslag van oktober 2016 – het is al geciteerd – niet op.

U hebt de beelden ook gezien. U kunt toch niet zeggen dat dit soort stallen de situatie is die wij wenselijk vinden in het kader van dierenrechten. Ik denk ook dat heel veel Vlamingen geen eieren willen eten als ze weten dat ze zo moeten worden gelegd.

Het lijkt een beetje op steekvlampolitiek, minister. Want weet u, ik zou het oneerbiedig kunnen zeggen: u bent een beetje een struisvogel. U steekt de kop in het zand, totdat er plots weer een schandaal bovenkomt. Of ik zou kunnen zeggen: u bent een kieken zonder kop. Of ik zou de Vlaamse Regering een kiekenkot kunnen noemen.

Weet u, hebt u al gepraat met uw collega-minister Schauvliege? Want daar ligt natuurlijk de knoop van de zaak. Zijn we in Vlaanderen bereid – en dat is dan meteen mijn vraag – om heel die historie met de koeien af te schaffen, scharrelkippen als norm te hebben, zelfs op langere termijn, met vrije uitloop? Hebt u de moed om die stap te zetten en dat op tafel te leggen in de regering?

Onze steun in het parlement hebt u alvast.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik vertrek eerst vanuit de casuïstiek. We zijn snel opgetreden, om ons te vergewissen van de reële toestand naar aanleiding van de filmpjes die opdoken. Er is een montage gemaakt door een actiegroep. Dat heeft zijn verdienste, maar je moet het natuurlijk ook objectief kunnen vaststellen. Daarom is maandagavond onmiddellijk een uitgebreid inspectieteam uitgerukt om de hele groep, het consortium, namelijk zes diverse sites, verspreid over verschillende locaties, volledig te gaan inspecteren. Twee hebben ze maandagavond gedaan, vier hebben ze vervolgens daags nadien geïnspecteerd.

Het proces-verbaal wordt nog afgewerkt. Er is ook nog een recht op verdediging, een recht op verhoor in hoofde van de beklaagde.

Waarover gaan de inbreuken die nu zijn vastgesteld? Die zijn eerder beperkt. Dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat de lat voor die normen die Europees worden opgelegd, betrekkelijk laag ligt. Maar waarover gaan die huidige vaststellingen? Ze gaan over niet afdoende beschermd materiaal, niet afdoende nagelgarnituur, om de nagels te kunnen slijpen. En in één geval heeft men kunnen vaststellen dat kadavers niet snel genoeg worden geruimd. Per stal zit er een massa dieren samen, zo'n 20.000 tot 25.000. Daar zitten natuurlijk ook kadavers tussen. Die moeten altijd zo snel mogelijk worden geruimd. En daar is een probleem vastgesteld in verband met de periodiciteit.

Ik hoor hier zeggen dat ik niet ben opgetreden in 2016, maar vervolgens citeert men uit het proces-verbaal, wat natuurlijk bewijst dat er is opgetreden. In 2016 zijn er wel degelijk vaststellingen gebeurd, op basis waarvan in 2016 een boete van enkele duizenden euro's is uitgeschreven. Er zijn verschillende overtredingen opgelijst en vervolgens is er een pv uitgeschreven en is er een boete betaald. Er is dus wel degelijk opgetreden. Er is dus wel degelijk voor gezorgd dat de boete werd opgelegd. We slagen er trouwens in om onze inspecties naar de toekomst toe nog op te voeren, dankzij de verdubbeling van ons inspectieteam, samen met de inspecties die worden gedaan door het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).

Maar ik ben vooral blij dat deze beelden opduiken. Waarom? Vroeger was dierenwelzijn geen issue, geen politiek interesepunt, en doken er geen filmpjes op. Vandaag is dierenwelzijn gelukkig wel een aandachtspunt. We hebben het zelf op

de agenda gezet. Het is dus een belangrijk aandachtspunt geworden, steeds meer. Dat is zeer goed. Nu duiken er meer filmpjes, meer beelden op, en vallen de schellen van de ogen.

Die filmpjes, dat is inderdaad een montage. Dat is het isoleren van de scherpste beelden. Maar het schetst ook wel enigszins een beeld van de huidige werkwijzen en methodieken in de industriële landbouw. Dat heb ik gewoon gezegd. Ik ben niet te beroerd om dat te zeggen, en dat bij de normen die vandaag bestaan en die vanuit Europa worden opgelegd, de lat laag ligt.

De oplossing is tweërlei. Ten eerste ben ik al lang in overleg met de sector. U moet dus niet zeggen dat ik achter de feiten aan huppel. Ik heb daarvoor die beelden niet nodig gehad. We zijn daar al mee bezig, om in overleg met de sector te proberen om die lat hoger te leggen. Ik denk dat daar ook commerciële mogelijkheden en opportuniteiten liggen voor onze sector. Ook inzake kooi-eieren zijn we al een tijdje bezig. Er is een evaluatiecommissie waar zelfs de dierenrechtenorganisaties in zitten. Men formuleert een advies en voorstellen aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

Ook dat debat is niet zo simpel. Het is niet zo eenvoudig om te zeggen dat een kooi altijd een slechter alternatief is dan andere mogelijkheden, bijvoorbeeld op het vlak van de gezondheid van de dieren. Iedereen snapt dat als de kippen meer in aanraking komen met een grotere groep dieren, bijvoorbeeld in vrije loop, dat ook zijn implicaties heeft voor de verspreiding van ziektes en bacteriën, en ook op het vlak van confrontaties en het pikken naar elkaar. Het is dus niet zo simpel. Maar ook daar zijn we dus bezig, met een evaluatiecommissie, die een advies en concrete voorstellen formuleert aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Dat is één piste waarmee we bezig zijn.

Ten tweede ben ik ook niet te beroerd om te zeggen dat wij ook als consument een keuze hebben. Als wij – gelukkig – steeds meer aandacht hebben voor dierenwelzijn, moeten wij daar niet alleen verbaal aandacht voor hebben, maar ook in de winkel en in onze portefeuille. Wij kunnen zelf keuzes maken. We hebben vandaag de systematiek waarbij eieren gecodeerd zijn van 0 tot 3. Code 0 staat voor bio-eieren, van kippen die vrij rondlopen, en die qua dierenwelzijn de grootste kansen hebben. Code 1 staat dan voor eieren van kippen uit de vrije uitloop. Je hebt als consument dus die keuze. 'Put your money where your mouth is' – bijna letterlijk in dezen. Dat kun je dus doen als consument. Die keuzes kunnen wij maken. Op die twee fronten moeten we verder gaan.

Eindelijk is er ook in deze sector aandacht voor dierenwelzijn. Eindelijk is men er nu mee bezig, zijn wij er ook politiek en beleidsmatig mee bezig. Is de weg nog lang? Jazeker, maar we zetten gestaag stappen vooruit, zoals we dat nog nooit tevoren hebben gedaan.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, bedankt voor uw uitgebreide antwoord. Het is alleszins geen gemakkelijk debat. We zitten een beetje in twee groepen. We hebben enerzijds politici en andere betrokkenen die roepen en zeggen dat er niet voldoende gecontroleerd wordt of dat er niets wordt gedaan met de pv's, dat we de zaak moeten sluiten, dat we van dit systeem af moeten, dat we van dat systeem af moeten. Maar men biedt ook geen fundamentele oplossing. Men staat te roepen, zonder dat men weet welk systeem dan wel het ideale is voor de kippen. Dus tenzij men Oekraïense kippen uit legbatterijen wil importeren, gaan we toch moeten evolueren in plaats van heel gemakkelijk te zeggen dat we de boel sluiten waar het niet gaat. Dat moeten we altijd voor ogen houden.

Mijnheer Caron, ik hoor u zeggen dat we af moeten van de kooikippen en naar scharrel moeten. Dit betrof een scharrelstal, mijnheer Caron. U moet natuurlijk

wel de definities kennen en weten waarover u spreekt, als u over de kippensector wilt spreken, naar wat we moeten evolueren.

De andere kant van het verhaal zijn die betrokkenen die heel vaak voor de landbouwers spreken, die de stilstand bepleiten: Europees level playing field, de Europese normen en in alle Europese landen gelijk. Dan blijven we natuurlijk stilstaan en blijven de beelden die we vandaag zien, de toegelaten beelden. Dan mogen we nog honderd controles sturen, dan zal men zeggen: dit is toegelaten, dit is volgens de norm. En dan blijven we bij het feit dat men enkel een aantal randopmerkingen kan maken op die vlakken.

Minister, mijn laatste opmerking betreft onze Europese voortrekkersrol. Duitsland doet dat nu al. Het is de bedoeling daar in 2025 een verbod op kooikippen door te voeren. De Duitse overheid wil bijvoorbeeld ook de biggencastratie verbieden. We moeten zorgen dat we de evolutie naar de top kunnen doorzetten. Ik reken erop dat u de nodige maatregelen zult nemen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, wat het bedrijf in Wingene betreft, is het zo dat de betaling van een boete niet betekent dat de zaak is opgelost. Dat is wat me in dit verband concreet zorgen baart. Ik vind het wat te gemakkelijk dat u de verantwoordelijkheid naar de EU en naar de consumenten doorschuift. In dat geval hebben we natuurlijk geen minister van Dierenwelzijn nodig.

Ik vind het een goede zaak dat u met de sector overlegt, maar daarmee zullen we de problematiek niet oplossen. We moeten in Vlaanderen gewoon strengere normen invoeren. Dat is mogelijk. Ik weet dat er heel wat tegenstand bestaat, ook in het Vlaams Parlement, maar het is mogelijk. We hebben er zelfs een Europees kader voor. Ik heb de Europese richtlijn tot vaststelling van minimumnormen voor de bescherming van legkippen hier bij me. Artikel 13 stelt duidelijk dat een lidstaat, in dit geval dus Vlaanderen, verder dan deze minimumnormen kan gaan. Ik verwacht van u dan ook dat u een traject zult uitstippelen om de normen te verstrengen en het dierenleed echt aan te pakken.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik ben een beetje verwonderd dat u de verantwoordelijkheid zelfs gedeeltelijk bij de consument legt. Het is uiteraard positief dat de consument bewust wordt van de wijze waarop het er in onze Vlaamse veehouderij jammer genoeg aan toegaat, maar ik ga ervan uit dat de consument erop mag rekenen dat de overheid op de naleving van de dierenwelzijnsnormen toeziet. Die normen moeten, net als de voedselveiligheidsnormen, worden nageleefd. Dat is niet de verantwoordelijkheid van de consument. We beweren niet dat alle consumenten veganisten moeten worden. Dat kan het uitgangspunt van een dierenwelzijnsbeleid niet zijn.

Wat een verstrenging van de Europese normen in Vlaanderen betreft, ben ik er jammer genoeg van overtuigd dat we niet op de zelfregulering door de sector kunnen wachten. In dat geval zullen we binnen twintig jaar nog steeds op de invoering van strengere dierenwelzijnsnormen wachten.

We hebben dat gemerkt met betrekking tot de castratie van biggen. In 2006 heeft de sector zich al geëngageerd. Nu is het 2017 en er is nog altijd niets concreet gerealiseerd. Als overheid moeten we een uitdovingsbeleid voeren en duidelijke termijndoelstellingen instellen. We moeten verboden opleggen en dat met de sector verder bespreken. *(Applaus bij sp.a)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u hebt verklaard dat de inbreuken tijdens de nieuwe vaststellingen beperkt waren en dat uw diensten onmiddellijk hebben opgetreden. Geen van beide punten lijkt me geheel waar.

Wat de inbreuken betreft, blijken de beelden die we hebben gezien van deze zomer, augustus en september 2017, te dateren. Die beelden zijn nog vrij recent. Er is momenteel blijkbaar weinig aan de situatie gewijzigd. De inbreuken inzake het dierenwelzijn die we hebben gezien, kunnen we zeker niet beperkt noemen.

U hebt verklaard dat u onmiddellijk bent opgetreden. Ook dat is niet waar. U bent opgetreden nadat de beelden tijdens nieuwsuitzendingen de wereld zijn ingestuurd. U bent gedurende een heel jaar helemaal niet opgetreden. Uw diensten hebben in oktober 2016 inbreuken vastgesteld. Deze week, toen de beelden van de schandalige behandeling van de kippen in dat bedrijf openbaar zijn gemaakt, zijn uw diensten teruggegaan.

We stellen vast dat de feiten niet aan het licht komen op basis van de inspecties door uw diensten, maar op basis van undercoverbeelden. We moeten dan ook vaststellen dat er een probleem is met de controle, de handhaving en dergelijke. U hebt in de commissie verklaard dat u niet van plan bent uw inspectiediensten uit te breiden en hiervoor meer mensen aan te wenden. Dit lijkt me echter noodzakelijk.

Minister, ik wil u vragen of u dit wilt herbekijken. Vindt u het, op basis van wat we nu allemaal weten en zien, niet nodig de inspectie Dierenwelzijn uit te breiden?

Bart Caron (Groen): Minister, ik heb het proces-verbaal nog eens opgezocht. Daar staan twaalf overtredingen van ernstige aard in vermeld. (*Opmerkingen van minister Ben Weyts*)

Minister, er is een proces-verbaal opgesteld en een jaar later worden exact dezelfde feiten vastgesteld. Dat is wat het is, en niets anders. Er is minstens geen sprake van opvolging.

Mijn tweede punt betreft het doorschuiven van de verantwoordelijkheid naar de consument. De andere sprekers ergeren zich hier ook aan. Er worden veel meer eieren in bereide producten verwerkt dan rechtstreeks als eieren verkocht. De consument die mayonaise koopt, weet niet welke eieren daarin zitten.

Het kan niet het ideaal zijn om die verantwoordelijkheid naar de consument door te verschuiven.

Er zijn modellen, minister. Dat weet u. Er zijn evoluties van verrijkte kooien naar scharreלקippen – al dan niet met vrije uitloop, mijnheer Engelbosch – tot en met biologische kippen. Dat zijn de wegen die we moeten bewandelen. We moeten de lat hoger leggen en dan zal de consument ook bereid zijn om iets meer te betalen voor dat ei, als hij zeker is van de kwaliteit van de eieren en de diervriendelijke behandeling van de kippen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, laat me zeer duidelijk zijn: voor Open Vld kan dit dierenleed niet en mag dit absoluut niet worden getolereerd. We zijn er voorstander van dat dergelijke wantoestanden worden gemeld, maar daar zijn instanties voor. U zegt blij te zijn met de beelden die we hebben gezien op het nieuws. Maar als dierenrechtenorganisaties dingen aan de kaak moeten stellen via beelden, dan denk ik dat het vertrouwen in uw administratie om dergelijke zaken vast te stellen, zeer laag is. U zegt dat u blij bent met die beelden omdat daardoor het dierenwelzijn hoger in het vaandel wordt gedragen, maar dierenwelzijn moet sowieso prominent op de kaart staan.

U stelt dat dit het gezicht is van de geïndustrialiseerde landbouw. Ik ben vaak op het terrein en ik kan u zeggen dat dit niet het gezicht is van de geïndustrialiseerde landbouw. Dit is een kaakslag voor de vele landbouwers die zeer veel investeringen

hebben gedaan in verrijkte kooien en dergelijke. Dit is een kaakslag waar we niet akkoord mee kunnen gaan.

In het regeerakkoord staat ingeschreven dat we een Europees level playing field zullen hanteren inzake dierenwelzijn en nutsdieren. Minister, ik verwacht van u dat u zich daaraan houdt en dat u ervoor zorgt dat de monitoring perfect verloopt. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Iedereen is het erover eens dat het om weinig fraaie beelden ging, maar een beeld zegt vaak meer dan duizend woorden. Hoe je iets in beeld brengt, bepaalt ook hoe het binnenkomt bij de mensen. Minister, ik heb uit uw antwoord begrepen dat u het daarmee eens bent.

Op de beelden zijn wel degelijk inbreuken te zien. Uw diensten hebben die in 2016 ook vastgesteld. Dit doet dan terecht heel wat vragen rijzen over hoe u en uw diensten dergelijke rapporten opvolgen. U kunt niet ontkennen dat daar wel degelijk iets schort.

U was er wel als de kippen bij om te melden dat dit het gezicht van de landbouwsector is, dat dit de landbouwsector van vandaag is en dat u het niet eens bent met de Europese normen. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Zonder enig blozen brengt u daarmee een extra, ongelooflijke imagoschade toe aan die sector, die het niet verdient. Dit is niet correct. Ik wil u dan ook heel graag uitnodigen om samen een aantal bedrijven te bezoeken.

U verwacht dat de Vlaamse landbouwers meer inspanningen doen dan wat Europa vraagt. Ik kan dat nog enigszins begrijpen, maar waar is dan uw transitieplan waarbij u bedrijven financieel ondersteunt om hun systeem om te bouwen zodat ze concurrentieel blijven in Europa? Op die manier kunnen ze een meerprijs krijgen voor de omschakeling. Hoe vermijdt u dat toch andere eieren in de rekken komen en de consument die verkiest?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, u moet zich aan de spreektijden houden. U bent bijna 2 minuten bezig.

Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb op het spreekgestoelte minder vragen gehoord dan in de zaal. *(Opmerkingen)*

We zijn het er allemaal over eens dat dierenwelzijn prominent op de kaart moet staan. Ik heb het daar ook gezet in vergelijking met vorige regeerperiodes. We kunnen ook verwijzen naar andere regeerniveaus. Dat is ook juist. Maar ik denk dat we hier dierenwelzijn resoluut op de agenda hebben gezet en dat we altijd trachten maximaal samen te werken in dit parlement om ter zake vooruitgang te boeken.

Het is natuurlijk ook zo dat je altijd moet proberen om 'put your money where your mouth is'. Mevrouw Rombouts, u hebt volledig gelijk dat er enige nuance moet worden gemaakt bij de beelden. Ik heb echter niet gezegd dat dit het beeld is van de landbouwsector, maar dat dit wel een deel van een beeld schetst van de industriële landbouw.

Er zijn alternatieven. Ik wil verdere stappen zetten op het vlak van dierenwelzijn met de sector, en niet alleen in ruil voor cash. Ik denk zelfs dat er commerciële opportuniteiten zijn voor de sector zelf en dat men stappen vooruit kan zetten inzake dierenwelzijn zonder dat men daarvoor eerst harde cash moet krijgen, zoals u suggereert.

Ik wil maar oproepen tot realiteitszin. De beelden die we hebben gezien – op-nieuw met de nodige nuance – schetsen wel enigszins of openen wel enigszins de ogen voor een realiteit waarvan velen tevoren niet wisten dat het er zo aan toe ging. Er zijn alternatieven. We kunnen stappen vooruitzetten. Vandaar dat ik niet alleen wil kijken naar de consument – die kan vandaag perfect keuzes maken in de winkel en in zijn portefeuille – maar ook naar de sector om die maximaal mee te nemen en stappen vooruit te zetten.

Maar als je natuurlijk onmiddellijk gaat zeggen dat er ofwel cash tegenover moet staan ofwel dat je niet verder mag gaan dan wat Europa zegt, zoals u zegt, collega Vanderjeugd, dan heb je gewoon een status quo. Dat brengt ons niet vooruit inzake dierenwelzijn, want daarmee kan je elke discussie platslaan.

We hebben gelukkig ook stappen gezet op het vlak van het onverdoofd slachten. Laat ons ervoor zorgen dat we, wars van welke beperkingen dan ook, ook op andere vlakken gezamenlijk stappen vooruitzetten inzake dierenwelzijn. (*Applaus bij N-VA*)

Jelle Engelsen (N-VA): Mevrouw Rombouts, als we allemaal zeggen dat dierenwelzijn belangrijk is, dan moeten we natuurlijk wel beginnen met de problemen te erkennen en vooral niet te minimaliseren. Jullie doen bijna of dit een uitzondering is, terwijl dit vandaag realiteit is. Laten we eerlijk zijn: als je 20.000 kippen in een stal zet, dan zijn er dierenwelzijnsproblemen. En nu kan men dat langs alle kanten bekijken, maar het is nu eenmaal een feit en het is een deel van onze industriële landbouw. Als we dat ontkennen, zijn we verder van huis en komt er helemaal geen oplossing voor de wantoestanden.

Mijnheer Vanderjeugd, ik ben blij dat u over level playing field binnen Europa spreekt. Duitsland – ik zei het net al – speelt op het vlak van dierenwelzijn een voortrekkersrol. Het is toch een van onze Europese grootmachten die heel wat exporteren. Ik ben het er volledig mee eens dat we inderdaad het voorbeeld zullen moeten volgen van die landen die vandaag reeds een voortrekkersrol spelen.

Ik wil nog zeggen dat de consument inderdaad een belangrijke factor is. Het is de verdienste van Animal Rights dat ons vandaag een spiegel wordt voorgehouden. We spreken van scharreleieren, we hebben allemaal een beeld alsof die beestjes in de tuin lopen terwijl we vandaag te zien krijgen wat er is. Een sector maakt wat een consument vraagt. Ik hoop niet dat de verontwaardiging die we vandaag hebben, binnen enkele maanden is weggeëbd en dat we inderdaad stappen vooruit kunnen zetten die ook voor de sector een commerciële opportuniteit zijn.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik geloof niet dat de consument de keuze wil tussen een product uit dierenleed en een product zonder dierenleed. Ik denk niet dat de consument die keuze wil. Het is voor iedereen hetzelfde: dierenleed kan niet.

Minister, ik ondersteun uw initiatieven samen met de sector, maar we moeten wel lessen trekken uit het verleden. We hebben in het verleden ook afspraken gemaakt met de sector zonder wettelijk kader – denk aan de biggencastratie – waar het niet zo vlotjes is verlopen, en dat is eigenlijk een understatement. Minister, ik herhaal mijn pleidooi: ga gerust aan tafel zitten met de sector, maar werk ook een wettelijk kader uit zodat u een stok achter de deur hebt en zodat we eindelijk alle dierenleed in Vlaanderen kunnen stoppen.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik wil me daar graag bij aansluiten. Ik denk dat u bij de regeringsonderhandelingen hard hebt geijverd om dierenwelzijn niet toe te voegen aan de minister van Landbouw. Zonet is nog eens gebleken waarom het nodig is. Ik ben ervan overtuigd dat u het oprecht goed voorhebt met de landbouwdieren, maar dat u toch nog een stap verder moet gaan. Ik wens u veel succes met de verdere onderhandelingen. Ik blijf het noodzakelijk vinden dat er ook

wettelijk een aantal maatregelen worden genomen. Als men u aan die kant niet steunt, aan deze kant wil men u wel steunen. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u gaat er prat op dat u de eerste minister bent die het dierenwelzijn echt op de kaart zet. Dat mag niet verbazen, want u bent dan ook de eerste Vlaamse minister die die bevoegdheid in zijn portefeuille heeft. Het zou er nog aan mankeren dat u er helemaal niets mee doet.

Laten we dan ook van deze legislatuur gebruikmaken om er effectief iets aan te doen en dus niet afwachtend van het ene schandaal in het andere te rollen op basis van undercoverbeelden.

Ik denk inderdaad dat er voor de sector een verantwoordelijkheid is, dat de consument ook bewuste keuzes kan maken, maar vooral dat er nood is aan een doorgedreven rol van u, minister, en uw inspectiediensten. Maak daar de rest van deze legislatuur nog werk van en dan zult u misschien echt het dierenwelzijn op de kaart hebben gezet.

Bart Caron (Groen): Niet verder gaan dan wat de Europese Unie als normen hanteert, no gold plating, betekent niet minder en niet meer dan dat alles blijft zoals het vandaag is. Ik zou zeggen: le nouveau CVP est arrivé.

Los daarvan minister, hoop ik echt dat u verder gaat. U hebt al veel forse verklaringen gedaan, maar we moeten dit project echt op de lijst kunnen zetten. We moeten concrete voorstellen doen, we hebben er een rits, er zijn ook buitenlandse voorbeelden van hoe het beter kan vandaag zoals in Duitsland maar ook in andere landen. Laat mij toe om die concrete voorstellen te doen. 'It's a long way to Tipperary', we weten dat, maar laat ons in elk geval stappen zetten, en die desnoods op termijn projecteren om het ook voor de betrokken landbouwers mogelijk te maken om die transitie door te maken. En dan geheel terzijde: als ik zie wie hier rond mij staat, dan stel ik vast dat we een meerderheid hebben.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een duurzame beleving van goederen in het kader van de e-commerce

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, e-commerce wordt steeds populairder. Het is ook heel gemakkelijk: men kan thuis achter de computer een aantal zaken bestellen die binnen de 24 uur thuis worden geleverd. Voor handelaars zal dat heel wat opportuniteiten met zich meebrengen.

Gisteren bracht een studie in kaart dat dit ook een aantal neveneffecten heeft. Het gaat dan over een aantal aspecten, externe kosten die de e-commerce met zich meebrengt. Er werd gesproken over een bedrag van 45.000 euro per dag. Naargelang waar de pakjes werden geleverd, ging het van 26 cent tot meer dan 1 euro per pakje.

En dan, minister, kom ik bij uw bevoegdheid inzake mobiliteit. Wat mij vooral zorgen baart, is dat we in het straatbeeld steeds meer witte bestelwagens zien. Zij veroorzaken ook files, Touring Mobilis heeft daar ook al op gewezen. De stijging van het aantal bestelwagens is mee de oorzaak van de files.

Wanneer we een aantal zaken duurzaam willen aanpakken op het vlak van mobiliteit, is het dan ook dringend en noodzakelijk dat er concrete maatregelen worden

genomen. Minister, wanneer mogen wij die maatregelen verwachten? Er zijn ook positieve aspecten verbonden aan e-commerce, maar we moeten die negatieve aspecten op een duurzame manier aanpakken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat me vooral stoort met betrekking tot e-commerce dat een stijgend succes heeft, is dat wij vooral delen in de lasten eerder dan in de lusten. We zien inderdaad herhaaldelijk die bestelwagens waarvan sprake met buitenlandse nummerplaten – of althans in opdracht van buitenlandse firma's – waardoor het probleem dubbel wordt. Men zit concurrentieel zeer slecht door loonkosten en door een gebrek aan flexibiliteit inzake nachtwerk en dergelijke, waardoor veel meer postorderbedrijven en koerierdiensten vanuit het buitenland opereren op ons grondgebied. Daardoor moeten ze nog meer kilometers afleggen op onze wegen en zorgen ze nog meer voor lasten, terwijl we daardoor nauwelijks belastinginkomsten en jobs genereren.

Het komt er wat ons betreft dan ook op aan die last te beperken en de positieve elementen eruit te filteren. Zo hebben we de vergroening doorgevoerd van de verkeersbelasting specifiek voor bestelwagens. Die is gestart medio dit jaar op initiatief van de ministers Schauvliege en Tommelein.

Ook werken wij zelfs vanuit Mobiliteit – en dan gaat het iets ruimer dan enkel de e-commerce – momenteel een beleidskader uit inzake stedelijke logistiek. De doelstellingen daarvan zijn: de impact op milieu en verkeersveiligheid verminderen, zorgen voor meer economische efficiëntie, onze concurrentiepositie versterken wat de logistieke sector betreft en ervoor zorgen dat we steden een kader, een tool kunnen aanbieden, want momenteel is men in verspreide slagorde bezig met het nemen van tal van initiatieven in het kader van die stedelijke logistiek die ver uiteenlopen. Heel concreet denken we aan het bundelen van initiatieven, best practices, regionale en stedelijke logistieke knooppunten, zijn we concreet bezig met fietslevering, met beleveringspunten aan de stadsrand of aan knooppunten van openbaar vervoer. Het is nu toevallig dat we daaromtrent gisteren nog een symposium hebben georganiseerd in Gent. Ons Departement Mobiliteit en Openbare Werken heeft specifiek die taak gekregen om een kader uit te werken met betrekking tot die stedelijke logistiek, en dat wordt nu in concreto uitgewerkt.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, ik denk dat we dezelfde bekommernis hebben, zeker en vast ook in verband met de mensen van de middenstand, want op hen heeft dat ook effecten. We zouden graag daadwerkelijk onze middenstand in de dorpskernen behouden. We willen die niet volledig zien verdwijnen door de e-commerce. Het voorstel dat u doet voor een duurzame aanpak van mobiliteit, mag zich echter niet alleen beperken tot de steden. Ik denk dat het ook een aanpak moet zijn die we over heel Vlaanderen kunnen uitrollen. Eigenlijk moet er een systeem worden uitgewerkt van mogelijke beleveringspunten op dat vlak in elke gemeente, zodat de 'last mile' – want daar gaat het eigenlijk over – op een duurzame manier kan worden afgelegd door een pakjesdienst, te voet of met de fiets, dat dat op die manier aan huis kan worden geleverd. We stellen ook vast dat die bestelwagentjes tot nu toe ook weinig efficiënt worden ingezet. We merken dat ze ook dikwijls maar gedeeltelijk beladen zijn, slechts tot 38 procent. Ze moeten zich ook dikwijls meerdere malen aanbieden. We zouden op dat vlak toch ook wel meer een kader moeten kunnen scheppen, we zouden daadwerkelijk een duurzaam beleidskader op dat vlak moeten kunnen uitwerken.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik wil de vraagsteller ondersteunen. Ik denk dat het belangrijk is om er in de steden, maar inderdaad ook erbuiten, in heel Vlaanderen, voor te zorgen dat er veel slimmer wordt omgegaan met de beleving,

van particulieren, maar ook van winkels en van horeca. Minister, ik vind het goed dat u daaromtrent initiatieven neemt, maar heb ik het goed begrepen dat de bedoeling van de initiatieven is dat het aantal bestelwagens en lichte vrachtwagens die worden ingezet voor de belevering van particulieren en winkels, daalt? Ik zou dat alleszins graag nog eens geformuleerd zien. Een duurzaam transport wil immers zeggen dat ervoor wordt gezorgd dat er minder bestelwagens en minder lichte vrachtwagens zullen zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): E-commerce is natuurlijk niet meer uit onze samenleving weg te denken. Het is een goede zaak dat de federale overheid maatregelen neemt zodat die e-commerce ook kan worden verankerd in Vlaanderen, en niet enkel vanuit het buitenland komt. Heel wat kansen worden gecreëerd op die manier, ook voor tewerkstelling, maar ik denk dat er inderdaad ook wat uitdagingen zijn. Minister, ik vind het een goede zaak dat u werkt aan dat kader en aan die vergroening, maar ik huiver wel een beetje voor het verbod en het eventuele wijzende vingertje waarvan sommigen dan dromen. Ik denk dat we vooral moeten kijken naar de sector zelf, naar hoe die zich beter kan organiseren, en daar sensibiliseren en ondersteunen waar mogelijk.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik denk dat dat laatste inderdaad cruciaal is, want in de analyse gaan we, denk ik, alle neuzen in dezelfde richting krijgen. De remedie is geen eenvoudige, omdat je heel vaak ook zit met kleine zelfstandigen die met die bestelwagens rondrijden. Ik denk inderdaad dat het zaak is om de sector daar zelf bij te betrekken, ook mee te responsabiliseren om de leefbaarheid voor een stuk te vrijwaren, te waarborgen. Minister, u weet dat de 'camionettisering' ook een van de neveneffecten is die we zien in onze economie ten gevolge van de kilometerheffing voor vrachtwagens. Ik denk dat er op dat vlak een totaalaanpak nodig is, maar niet alleen vanuit Brussel, vanop een hoge berg gedecreteerd over de samenleving en de economie, maar ook met de sectoren zelf rond de tafel.

Dus moeten we ook in dezen de e-commerce daarbij betrekken en responsabiliseren.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst duiding geven met betrekking tot de kilometerheffing. Er is een toename van het aantal bestelwagens dat verkocht wordt en op onze wegen rijdt, maar je kunt dat niet zomaar eenduidig toeschrijven aan de invoering van de kilometerheffing omdat we een gelijkaardige evolutie zien in onze buurlanden. Het betreft een stijging die bijna gelijk is als bij ons, terwijl zij geen kilometerheffing voor vrachtwagens hebben ingevoerd.

Het is zeer juist dat we ons natuurlijk niet beperken tot de stedelijke logistiek. U noemt een goed voorbeeld als het gaat over de bundeling van logistieke stromen door de creatie van gemeenschappelijke knooppunten, afhaalpunten en stockageruimte. Dat beperkt zich niet tot de steden, maar we denken ook aan regionale knooppunten langs drukke verkeersassen of openbare vervoersknooppunten.

Tot slot, wat is de bedoeling van zo'n kader voor stedelijke logistiek? Het is vooral bedoeld om ervoor te zorgen dat de gemeenten een kader krijgen aangeboden waarbinnen we toch zorgen voor het stroomlijnen van alle initiatieven die worden genomen. We willen vooral zorgen voor meer efficiëntie. We willen ervoor zorgen dat er minder trafiek het centrum van die steden binnenstroomt. We gaan natuurlijk geen slagbomen plaatsen om zes bestelwagens door te laten en de volgende vier te laten wachten. Dat is zeker niet de bedoeling. Het is vooral de bedoeling om ervoor te zorgen dat we een en ander efficiënter kunnen organiseren, dat er minder leeg gereden wordt en dat we met zijn allen, zelfs binnen de sector zelf, winst kunnen boeken.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, collega's, mevrouw De Ridder, wees gerust, u zult verder kunnen bestellen bij de e-commerce. We gaan van hieruit zeker niet met de vinger wijzen, maar het is wel goed om vast te stellen dat er in het Vlaams Parlement een consensus is om verder een duurzaam kader voor de logistiek uit te werken.

Minister, met uw bevoegdheid voor het openbaar vervoer zou dat wat u zelf suggereert inderdaad een goede combinatie zijn: als we de openbare vervoersknooppunten kunnen combineren met de afhaalpunten, zou dat een win-winsituatie zijn. Het zou goed zijn dat we op die manier die last mile met de pakjes tot bij de mensen thuis in de toekomst op een meer duurzame manier kunnen organiseren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende professor Ahmadreza Djalali, die in Iran tot de doodstraf veroordeeld is
– 1360 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Ward Kennes bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, namens de mede-indieners wil ik aankondigen dat we aan het parlement de spoedbehandeling vragen van een voorstel van resolutie in verband met het lot van professor Djalali uit Iran.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.15 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.25 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de samenwerkingsovereenkomst inzake partnerschap en ontwikkeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Islamitische Republiek Afghanistan, anderzijds, ondertekend te München op 18 februari 2017
– 1270 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de samenwerkingsovereenkomst inzake partnerschap en ontwikkeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Islamitische Republiek Afghanistan, anderzijds, ondertekend te München op 18 februari 2017.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1270/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid – 1283 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1283/1)

– De artikelen 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE

Benoeming van de directeur

De voorzitter: Dames en heren, op 15 januari 2018 loopt het tweede en laatste mandaat van de huidige directeur van het Vlaams Vredesinstituut (VVI) af. Met het oog op de benoeming van een nieuwe directeur heeft de plenaire vergadering op 21 juni 2017 de selectievoorwaarden en selectieprocedure vastgelegd en werd via diverse openbare kanalen een oproep tot kandidaatstelling gedaan.

De selectieprocedure werd begeleid en uitgevoerd door Berenschot en verliep in vijf stappen: een screening van de cv's, een preselectie bestaande uit een capacitaire en cognitieve vaardigheidstest, een Engelstalige wetenschappelijke case voor een wetenschappelijke jury, een assessment center en een eindproef met een presentatie voor en een interview door een jury bestaande uit de voorzitter en de ondervoorzitter van het Vlaams Vredesinstituut, een lid van de wetenschappelijke jury, de secretaris-generaal van het Vlaams Parlement en een consultant van Berenschot Belgium.

Van de 28 kandidaten werd alleen mevrouw Tine Destrooper tot het assessment center en de eindproef toegelaten. Zowel voor de presentatie van de eindproef als voor het interview met de jury behaalde zij een schitterende score. Op basis van dit resultaat heeft de raad van bestuur van het VVI op 24 oktober 2017 beslist om mevrouw Tine Destrooper voor te dragen als kandidaat-directeur voor het Vlaams Vredesinstituut.

Op basis van het eindverslag van Berenschot en de voordracht door de raad van bestuur van het Vlaams Vredesinstituut, en na de vaststelling dat mevrouw Destrooper de decretale benoemingsvoorwaarden vervult en geen onverenigbare functies uitoefent, besliste het Uitgebreid Bureau van 6 november 2017 unaniem om mevrouw Tine Destrooper voor te dragen als nieuwe directeur van het Vlaams Vredesinstituut.

In naam van het Uitgebreid Bureau verzoek ik u daarom om mevrouw Tine Destrooper te benoemen tot directeur van het Vlaams Vredesinstituut voor een termijn van zes jaar. Het mandaat van mevrouw Tine Destrooper gaat in op 16 januari 2018.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan verklaar ik mevrouw Tine Destrooper benoemd tot directeur van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie. Ze zal worden uitgenodigd om in mijn handen de voorgeschreven eed af te leggen.

Mevrouw Destrooper is hier aanwezig op de publiektribune. Mevrouw Destrooper, staat u even recht? Ik feliciteer u met uw benoeming. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende professor Ahmadreza Djalali, die in Iran tot de doodstraf veroordeeld is – 1360 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Ward Kennes bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende de uitgesproken doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran.

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende de uitgesproken doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende de uitgesproken doodstraf tegen professor Ahmadreza Djalali in Iran.

De bespreking is geopend.

De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, dit probleem is in ons parlement al een paar keer ter sprake gekomen, ook naar aanleiding van actuele vragen. Minister-president Bourgeois heeft in het verleden al initiatieven genomen op momenten dat de betrokkene, professor Ahmadreza Djalali, in hongerstaking was wegens zijn slechte behandeling, gevangenneming en, recent, terdoodveroordeling. Deze straf wordt in Iran helaas zeer veel toegepast. Iran heeft per capita het hoogste aantal terechtstellingen in de wereld. Het gaat hier niet om een symbolische uitspraak, er is een zeer acuut gevaar.

We weten dat Iran een complex land is. Onze commissie Buitenland heeft de mensenrechtenschendingen daar al herhaaldelijk besproken. Het is ook een land waarmee akkoorden werden afgesloten in het kader van de nucleaire veiligheid. Er was als gevolg daarvan een zekere ontspanning gekomen op economisch vlak. Wij vragen om ook waakzaam te blijven voor de mensenrechten.

Deze situatie spreekt ons als Vlamingen nog meer aan omdat de professor actief is geweest aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Zijn specialisatie was de rampengeneeskunde. Dat is per definitie iets wat internationaal gericht is. Landen ondersteunen elkaar daarin. Dat wil niet zeggen dat wij de ogen sluiten voor de andere mensenrechtenschendingen in Iran, maar in dit geval is er een bijzondere link met Vlaanderen. Daarom achten wij het gepast om met dit voorstel van resolutie bijkomende druk te zetten.

Men kan de vragen die wij stellen, terugvinden. Ten eerste is er het verzet tegen de uitgesproken doodstraf. Wij vragen dat de regering alle actieve middelen, zoals de diplomatieke contacten, inzet om deze terdoodveroordeling te stoppen en om een rechtvaardig proces te krijgen. Ook daarover hebben wij verontrustende signalen gekregen. Wij vinden het ook belangrijk dat men zich terughoudend zou opstellen ten aanzien van universitaire samenwerking aangezien de veiligheid van gastdocenten niet verzekerd is. Dat is zeer erg het geval in deze situatie. We moeten dus wat dat betreft de waakzaamheid verhogen.

Voorzitter, u wordt ook gevraagd om onze resolutie ter kennis te brengen van de vertegenwoordigers van de Islamitische Republiek Iran en van de vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken van de Europese Unie.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Mijnheer Kennes, ik wil u danken voor dit initiatief. Er zijn inderdaad vragen geweest, twee weken geleden nog was er een van mevrouw Katia Segers. Het Vlaams Parlement geeft door dit te doen een belangrijk signaal. Ook de academische wereld is hierover zeker eensgezind. Momenteel loopt er ook een petitie van Amnesty International. Het zou goed zijn indien we die met ons allen mee zouden ondersteunen en ondertekenen.

De situatie in Iran kennen wij helaas al langer. Helaas is professor Djalali niet de enige in dat geval. Iran kent met betrekking tot de doodstraf een van de hoogste cijfers en is ook niet te beroerd om ook minderjarigen ter dood te veroordelen.

Sp.a betreurt ook dat, net nu de EU en de internationale gemeenschap, ondanks de VS onder Trump, er alles aan doen om Iran op basis van de nucleaire deal uit het internationale isolement te halen, repressieve elementen binnen het regime zoiets schandaligs doen. Het is belangrijk dat wij in al onze contacten, ook de economische, die we hebben met Iran de situatie van professor Djalali onder de aandacht brengen en pleiten voor zijn vrijlating, maar ook dat we daarnaast ook de algemene mensenrechtensituatie in Iran blijven aankaarten vanuit Vlaanderen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de samenwerkings-overeenkomst inzake partnerschap en ontwikkeling tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Islamitische Republiek Afghanistan, anderzijds, ondertekend te München op 18 februari 2017 – 1270 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 en het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid – 1283 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Ward Kennes, Marc Hendrickx, Rik Daems, Tine Soens en Wouter Vanbesien betreffende professor Ahmadreza Djalali, die in Iran tot de doodstraf veroordeeld is
– 1360 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**MOTIE van Jan Bertels tot besluit van de op 17 oktober 2017 door Jan Bertels en Elke Van den Brandt in commissie gehouden interpellaties tot minister Jo Vandeuren, respectievelijk over de kwaliteit van de zorgverlening in commerciële rusthuizen, naar aanleiding van de undercoverreportage van Pano, en over kwaliteit en winst in woonzorgcentra
– 1309 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Collega's, we zijn het er allemaal over eens dat zorg, ook voor ouderen, een kerntaak is van de Vlaamse overheid. Vandaar dat ik nog wat toelichting zou willen geven bij deze motie naar aanleiding van de interpellatie van de voor veel mensen toch wel schokkende reportage van Pano over de zorgverlening in sommige woon- en zorgcentra. Naar aanleiding van die reportage, en dat wil ik toch wel benadrukken, hebben we een sereen debat gevoerd in de commissie over de noodzakelijke kwaliteit van de zorgverlening in onze woon- en zorgcentra. We weten natuurlijk dat we niet alle centra zomaar over één kam mogen scheren.

Ik heb geprobeerd om in de motie besluiten te trekken uit die serene discussie. Ik heb vijf punten die ik wil toelichten. Iedereen was het eens over de principes, zelfs de minister.

Een, de zorgzwaartefinanciering, een moeilijk begrip, een technisch begrip, moeten we sneller aanpassen, wat erop neer komt, aangezien de zorgbehoefte van de bewoners in onze woon- en zorgcentra de laatste jaren zwaar gestegen is, dat de financiering sneller moet volgen, zo hebben vele commissieleden gevraagd. We hebben meer 'zorghanden aan de bedden' nodig.

Twee, we moeten de betaalbaarheid, de dagprijzen, van onze woon- en zorgcentra bewaken en ervoor zorgen dat de kwalitatieve ouderenzorg financieel toegankelijk blijft voor iedereen.

Drie, ook met algemene consensus, we moeten initiatieven nemen om de misleidende en veel te rooskleurige promofilmmpjes die sommige woon- en zorgcentra of

sommige groepen van woon- en zorgcentra verspreiden en loslaten op de ouderen, te beteugelen. De minister zou daartoe een initiatief nemen.

Vier, de minister zal het beloofde kader voor de bestuurlijke en financiële transparantie van de woon- en zorgcentra en de groepen en koepels van de woon- en zorgcentra eindelijk uitwerken. Iedereen is het erover eens dat de bestuurlijke en financiële transparantie er snel moet komen. Ook dat is een vraag aan de Vlaamse Regering waar iedereen achter stond.

Vijf, er mag geen winst gemaakt worden op zorg. Dit is ook sterk uitgedrukt. Zorg 'an sich' kan geen winstproduct zijn. We waren het er allemaal over eens dat ook die vraag aan de Vlaamse Regering zou kunnen worden gesteld.

Collega's, ik heb geprobeerd om de serene discussie samen te vatten. Ik ga er dan ook van uit en ik kan het niet anders voorstellen dan dat we de eensgezindheid die in de commissie werd tentoongespreid, straks ook zullen zien in uw stemgedrag.

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Om te antwoorden op de heer Bertels, die een correct verslag uitbracht van de serene en eerlijke discussie in de commissie, kan ik alvast al zeggen dat onze fractie deze motie zal steunen.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
29 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Elke Van den Brandt en Björn Rzoska tot besluit van de op 17 oktober 2017 door Jan Bertels en Elke Van den Brandt in commissie gehouden interpellaties tot minister Jo Vandeuren, respectievelijk over de kwaliteit van de zorgverlening in commerciële rusthuizen, naar aanleiding van de undercoverreportage van Pano, en over kwaliteit en winst in woonzorgcentra
– 1310 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord

Elke Van den Brandt (Groen): Het gaat over dezelfde interpellatie. Er zijn belangrijke nuances waarbij we een aantal voorstellen doen. Als daarnet de overtuiging misschien niet groot genoeg was, is dat nu misschien wel het geval. De vragen liggen iets anders.

Ten eerste vragen we natuurlijk om in voldoende personeel te voorzien omdat enkel met genoeg personeel onze ouderen de zorg kunnen krijgen waar ze recht op hebben. We vragen ook om in de middelen te voorzien voor onze rusthuizen zodat ze dat personeel kunnen aanwerven omdat je anders gewoon een hogere factuur krijgt.

We vragen ook om een visie op kwaliteit uit te werken. Die is momenteel veel te veel gericht op punten en komma's en veel te weinig op menselijk contact, op tijd en op echte waardevolle zorg. We vragen om de inspectie de slagkracht te geven – collega's, dit is een belangrijke – om niet enkel in rusthuizen op bezoek te gaan maar ook bij de koepels, ook bij de structuren, ook bij die organen die de beslissingen nemen en op die plek waar de winstmaximalisatie absoluut wordt doorgedreven. We vragen om ook daar onze inspectie toegang toe te geven, wat momenteel niet het geval is.

Als laatste punt zeggen we – daar verschillen we misschien een beetje met sommige anderen – dat er winst is in beperkte mate. Laat een sociaal rendement toe, maar room dat af, top dat af en zorg dat alle extra winsten geherinvesteerd worden in de zorg. Enkel op die manier ga je vermijden dat de drang naar winst hoger is dan de drang naar het geven van goede zorg.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Ortwin Depoortere, Chris Janssens en Stefaan Sintobin tot besluit van het op 8 november 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de politieke situatie van Catalonië – 1359 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
4 leden hebben ja geantwoord;
95 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, de heer Chris Janssens is vandaag 40 jaar geworden. Hij staat daarmee dus volop in het leven. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 15 november 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 16.44 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Herman De Croo, Gwenny De Vroe, Jan Durnez, Peter Persyn, Katrien Schryvers: ambtsverplichtingen;

Willem-Frederik Schiltz: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Jo De Ro, Ann Soete, Bart Somers, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Piet De Bruyn, Yamila Idrissi, Lies Jans, Güler Turan, Ludo Van Campenhout: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Guy D'haeseleer, Elisabeth Meuleman

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier,

Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens,

Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants